

Sınıf

Aralık - Ocak 2014/15

Sayı: 1

*“Yine kitapları, türküleri, bayraklarıyla geldiler,
dalga dalga aydınlık oldular,
yürüdüler karanlığın üstüne.
Meydanları zaptettiler yine...”*

“Bu kölelik düzenine, Berkin’in, Abdöcan’ın, Ethem’in, nicelerinin, her gün ölen işçilerin faillerine karşı mücadeleyi büyütmek boynumuzun borcudur! Bu yüzden biz okullardaki sınıflarımızdan, toplumlardaki sınıflara kı-

vılcım çakıyoruz. Bu bülten yayın hayatına yeni başlıyor, ama biz biliyoruz ki söyleyecek sözümüz var. Sesini sesimize kat ki, daha yüksek çıksın sesimiz! Rakip değil, gel yoldaş olalım; çaktığımız kıvılcım yangın olsun sarsın dünyayı!”

facebook.com/siniftan

sinifagel@gmail.com

Sınıf

İki aylık
politik lise dergisi

İÇİNDEKİLER

Rakip değil, gel yoldaş olalım!	3
Ülkede olup bitenler	4
Yolumuz Ekim Devriminin yoludur!	5
Zalimin yurdu Kaç – Ak Saray	6
Ali İsmail'in arkadaşları katillerin peşinde!	7
Savaş ve propagandası	8-9
<u>Liseler:</u>	
Burjuvazinin karargahı: Meslek liseleri	10-11
Çocuk işçiliğin çözümü örgütlü mücadele!	11
Özgürlük mü dediniz?	12
TEOG: Yenilik değil yenilgi	13
<u>Uluslararası mücadele:</u>	
“Ne biri, ne üçü, canlı istiyoruz 43'ü!”	14
Yunanistan'da okul işgalleri	15
Che: “Yol uzun, yol çetin, yol sapa”	16
<u>Kadın sorunu:</u>	
Mirabel kardeşler ve kadın mücadelesi	17
<u>Kitap tanıtımları:</u>	
Dünyayı sarsan on gün!	18
Denizler kadar gerçeği, adaleti asla söndüremezler!	18
<u>Film tanımı:</u>	
Bir “gazetecilik” hikayesi	19
<u>Sanat:</u>	
Nazım Hikmet	20-21
Ezilenlerin Tiyatrosu	22-23

Rakip değil, gel yoldaş olalım!

Bu yıl yine sıralarımıza oturduk, sınıflarımızda yerimizi aldık. Hatta öğretim yılının ikinci dönemine geçmemize az kaldı. Kimimiz TEOG denilen sınavdan yeni çıktık ve lisede bir kaç sene olsun rahatlayacağımızı düşünüyoruz, kimimiz ise bir kaç yıl pek de rahatlamayarak okuduktan sonra bu sefer üniversite sınavı için yarış atı misali hazırlanıyor. İster liseye yeni başlamış olalım, ister üniversiteye kapağı atmaya uğraşılıyor olalım; lise sıralarında oturduğumuz süre içinde aynı sorunları yaşıyoruz. Sınavlarla, takdir olsun teşekkür olsun belgelerle, sözlü notlarıyla uğraşılıyor, genç iken yapılacak onca şey varken biz oturmuş test çözüyoruz! Bir de üstüne o kadar uğraşılıyor, istediğimiz gibi nitelikli, bilimsel bir eğitim alamıyoruz.

Devletin elinde imkan yok desek, hayır! Bilim, teknoloji yetersiz desek, o da hayır! Biz mi yeterli bilgiye sahip değiliz? Yine hayır! İnsanlık binlerce yıllık serüveninde nice deneyimler edinmiş, nice keşifler yapılmış, bilim bunca ilerlemişken biz neden 4 yılımızı özgürce tartışabildiğimiz bir ortamda bilimle, sanatla uğraşarak geçirmek yerine ezberlediğimiz bilgilerle sınavlara girip çıkıyoruz?

Çünkü bizi bu eğitim sistemine mecbur edenler, yeteneklerimize göre üretebileceğimiz şekilde eğitim alırsak, özgürce tartışırsak yapabileceğimizden korkuyorlar! Bizler geleceği kuracak olanlarız, ama onlar bizi geleceksizliğe mahkum ediyorlar! Mezun olunca kaçımız üniversiteye girebileceğiz, ileride iş bulabileceğimizin ya da bulsak da güvenceli bir işimizin olacağını garanti var mı? Tek yaptıkları bize ileride sistemin çarklarına adapte olabileceğimiz kadar bilgi verip, bizi

toplumu değiştirecek “tehlikeli ve zararlı” düşüncelerden uzak tutmak!

Bir tarafta uzun saatler çalıştırılan, hakkı yenilen, aç kalan, yoksullaşan ve bazen Soma’da olduğu gibi ölüme gönderilen yüzlerce, işten çıkarılan binlerce işçiyi, emekçiyi; karşılarında da yıllardır insanların emeklerini sömürerek zenginleşen Sabancı gibi, Koç gibi patronları görmemizi istemiyorlar! Derste bize her gün 5 işçinin patronların kar hırsı yüzünden öldüğünü anlatıyorlar mı? Hayır! Onun yerine sürekli devleti haklı çıkartan bir tarih öğretiyorlar bize mesela, unutmayalım diye bir de sınava sokuyorlar bizi.

Peki biz bu 4 seneyi sıralarımıza oturup, bize öğrettiklerini ezberleyerek mi geçiriyoruz? Bize dayatılan geleceksizliği kabul mu ediyoruz? Hayır! Soma’ya, Ermenek’e, Yatağan’a sırtımızı değil, yüzümüzü dönüyoruz! Kurtuluşumuzun bizi açlığa, yoksulluğa mahkum eden bu kölelik düzeninin yıkılmasıyla olacağını biliyoruz!

Bu kölelik düzenine, Berkin’in, Abdöcan’ın, Ethem’in, nicelerinin, her gün ölen işçilerin faillerine karşı mücadeleyi büyütme boynumuzun borcudur! Bu yüzden biz okullardaki sınıflarımızdan, toplumlardaki sınıflara kıvılcım çakıyoruz. Bu bülten yayın hayatına yeni başlıyor, ama biz biliyoruz ki söyleyecek sözümüz var. Sesini sesimize kat ki, daha yüksek çıksın sesimiz! Rakip değil, gel yoldaş olalım; çaktığımız kıvılcım yangın olsun sarsın dünyayı!

Ülkede olup bitenler

Bundan yaklaşık 1,5 yıl önce Gezi parkı eylemleriyle başlayan ve ardından tüm ülkeye yayılan halk isyanında bir amaç için sokağa çıkmıştık; AKP hükümetini devirmek! 31 Mayısla başlayan sokak savaşlarını kaybettik. Forumlar oldu, verilen mücadele farklı biçimlerde de olsa devam etti ancak etrafı aydınlatan, ışıklar saçan o güzel alevi artık gücünü yitirmeye başlamıştı ki kışın 17 Aralık yolsuzluk operasyonları patladı! Belki sokak savaşlarını kaybetmiştik ancak devletin içinde ciddi bir çatlak oluşturmuştuk. AKP hükümetinin yıllardır en sıkı müttefiki olan Gülen cemaati ile aralarında bir savaş başlamıştı. Açılan soruşturmalar, yapılan gözaltılar, hakimler, savcılar, polisler.. Yöneticiler birbirlerine düşmüş ve sokaklar tekrardan hareketlenmişti; “Hırsız, katil AKP” diye sloganlar atılıyor ve hükümetin istifası isteniyordu bir kez daha ancak yaklaşan yerel seçimlere daha fazla umut bağlanmıştı. Herkes sosyal medyada çıkacak ses kasetleri bekliyordu sokağa çıkıp mücadeleyi yükselteceğine.

CHP ile ittifak arayışları başlamıştı siyasi partilerde, çünkü AKP karşısında bir odak inşaa etmek gerekliydi ve buna en elverişli hareket de CHP idi kimilerine göre. Başaramadılar!

Ethem ölmüştü, Medeni, Abdocan, Mehmet, Ahmet, Ali İsmail ve Berkin ve daha niceleri! Ancak insanlar belediye seçimlerine odaklanmıştı. Ethem hükümeti devirmek için sokaklara çıkmıştı ancak hareket “belediyelerimizi demokratik bir şekilde yönetelim” söylemine kadar gerilemişti. “Önce belediyeler...” diyorlardı ancak Ali İsmail “Korkacaksın, titreyeceksin, yıkılacaksın adi hükümet!” diyordu. Abdullah “Tek yol devrim” diye sokaklara çıkıyordu ancak seçime odaklananlar “aman sakın oyları bölmeyelim” diyordu. “Gezi ruhu”nu daha tüm topluma taşıyamadan üstüne toprağı atmaya çalışıyorlardı. İşte sokağa da çıktık denedik, diyorlardı ancak AKP oy veren insan-

ları safımıza kazanmadan AKP’yi deviremeyeceğimizi göremiyorlardı. Belki de görmek istemiyorlardı. Toplumdaki siyasi kutuplaşma oy verenler arasında da nefret tohumları ekilmesine sebep oluyordu.

Ve sonra Soma oldu! Yıllardan beri uygulanan taşeronlaştırma ve özelleştirme politikalarının sonucu kötü çalışma koşullarının baş sorumlusu AKP hükümeti bir kez daha ciddi bir şekilde sarsıldı. 300’den fazla madenci göçük altında kaldı. O dönem başbaşa olan Erdoğan Somaya gittiğinde yuhalandı, aracının etrafı sarıldı, arabasına tekme atıldı! İster AKP’ye oy versin, ister CHP’ye ister de MHP’ye hiç farketmez. İşçi ve emekçiler onyıllardır uygulamaya konulan işçi düşmanı yasaların ve kötü çalışma koşullarının baş muhatabıdır ve Soma’yla beraber ilk defa bu kadar açık bir şekilde bu ülkede işçiye ve emekçiye verilen değer ortaya çıktı; bir hiç!

Soma bir yandan da Gezi’nin eksiklerini ortaya koymuş oldu. Gezi işçi ve emekçileri gerçekten ulaşmamıştı. Gezi, örneğin “taşeron yasaklansın, herkese güvenceli kadrolu iş” demiyordu, demeliydi! Bu ülkenin işçi ve emekçilerini kendi sınıfsal talepleriyle, iş yavaşlatma gibi, grev gibi, işgal gibi kendi mücadele biçimleriyle mücadele alanına kazanamazsak önümüz aydınlık değil! Ama Soma tüm ülkede, liselerden, üniversitelere, iş yerlerine her yerde kıpırdanmalara vesile oldu. Olayla ilgili tutuklamalar olsa da siyasi sorumlulara hiçbir şey olmadı! Ardından Cumhurbaşkanlığı seçimleri ve Erdoğan nihayet ülkenin en tepesine tırmandı!

Ve ardından Şırnak, Torunlar, Ermenek, Isparta ve daha nice, iş cinayetleri durmadı durmuyor. Bugün de ülkenin dört bir tarafında işçi sınıfının mücadeleleri devam ediyor. Muğla’da maden ve enerji işçileri özelleştirilmesi sebebiyle işgal etmiş durumdadır. Soma’da mücadele sürüyor, çünkü işçileri 3000’e yakın bir sayıyla işten çıkartıyorlar. Sendikalaştıkları için veya sarı sendika sorunlarını çözmediği için mücadeleciler sendikalara geçtikleri için işten çıkarılan veya işten çıkarılmakla tehdit edilen Dora işçileri, Ülker işçileri, Bakırköy Belediyesi Spor ve Yaşam Köyü işçileri, Bedaş işçileri, Nestle ve Sütaş işçileri ve daha nice mücadeleciler işçi bölüğü! İnsanlığın kurtuluşu onların mücadelesinden geçiyor ve bizler de onların yanlarında olmaya devam ediyoruz ve işçi düşmanlarının “hepsi gitsin” diyoruz!

Yolumuz Ekim Devriminin yoludur!

Eski takvimle 25 Ekim, bugün kullandığımız takvimle ise 7 Kasım başarıya ulaşan bir ayaklanma; Ekim devrimi!

Ekim Devrimi'nden önce Rusya'da halk bir sorunlar yumağı içerisindeydi. Toprak sorunu, köylülerin sefaleti ve kırdaki feodal yapı, ekonomik gerilik, sanayinin zayıflığı, yoğun sömürü, yoksulluk, işsizlik, savaş, cahillik, yozlaşma, cinsiyetçilik, ulusal baskı ve ırkçılık, kadınların ezilmesi ve cinsiyetçilik, politik özgürlüklerin çiğnenmesi ve hem bu saydıklarımızın nedeni hem de sonucu olarak toplumun küçük bir azınlığını oluşturan varlıklı sınıfların emekçi halkın sefaletine aldırma maksızın hüküm sürmesi...

Bunlar sadece işçilerin sorunları değildi. Ama Ekim Devrimi tüm halkın sorunlarını çözmek için Bolşevik Partisi'nin önderliğinde kolları sıvamıştı. Başta yoksul kesimleri olmak üzere köylülük de işçilerin peşinden devrim yoluna girmişti. Ekim Devrimi ona güvenenlere ihanet etmedi.

Ekim Devrimi'nin ardından derhal savaşa son verildi. İşçilerin Rusya'sı Çarlığın ve sonraki burjuva hükümetinin tüm yağmacı planlarından vazgeçtiğini ilan etti. Barış boş sözlerin değil devrimin sonunda gelmişti. Toprak meselesi Rusya'nın önündeki en büyük sorunlardan biriydi. Toprak reformu vaad eden burjuva partileri işçilerden ve emekçi köylülerden korkusundan daha önce hasım olarak gördüğü toprak sahibi sınıflarla ittifaka girişti ve hiçbir zaman "burjuva demokratik devrimin" temel konusu olan toprak sorununu çözmeye girişemedi. Bu işi de yapmak Ekim Devrimi'ne düştü ve toprak reformu gerçekleştirilerek köylülere toprak dağıtıldı.

Uluslar hapishanesi olarak adlandırılan Çarlık coğrafyasında sömürge konumunda olan uluslara devrimle birlikte kendi kaderini tayin hakkı tanınmıştır. Lenin, Sovyet Cumhuriyetlerinin birliğinin baskıya değil gönüllülüğe dayandırma anlayışını benimsemiştir. Ekim Devrimi eğitim ve kültür alanında yaptıklarıyla cehalete ve yozlaşmaya karşı büyük bir zafer kazanmıştır. Çarlık döneminde eğitime ayrılan bütçe Bolşevikler tarafından 10 katına çıkarılmıştır. Sovyetlerde edebiyatın yanı sıra tiyatro, sinema, heykeltçilik ve akla gelebilecek her türlü sanat dalında muazzam bir üretim başlamış tüm dünyayı etkileyen bir kültürel atılım yaşanmıştır. Halkının içkiye düşkünlüğüyle bilinen Rusya'da alkolizme karşı Ekim Devrimi'nin kazandığı zaferi devrimin düşmanları bile kabul etmek zorunda kalmıştır. Herkese çalışma hakkının tanınması, her koyun kendi bacağından asılır anlayışının yerine dayanışma ve eşitliğin öne çıkması başta hırsızlık, gasp olmak üzere adi suçlarda büyük bir azalmaya neden olmuştur. Dönemin tanıkları iç savaşın yarattığı sefalet ve açlık ortamında bile sokaklardan geçen un kamyonlarına saldırıların olmadığını insanların

kendilerini hiç olmadığı kadar güven içinde hissettiklerini anlatmaktadır. Ekim Devrimi bunları her sokağa kamera, her köşe başına polis yerleştirerek değil sosyal devrimle başarmıştır.

Kadınlar sadece hukuki eşitliğe kavuşmakla kalmamıştır. Cinsiyetçi işbölümü tamamen ortadan kalkmasa da ev işlerinin kolektifleştirilmesi yolunda atılan adımlar (kolektif çamaşırhaneler ve ücretsiz kreşler gibi) kadınların kurtuluşu açısından önemli kazanımlar olmuştur. Ekim Devrimi, demokrasi diye bizlere yutturmaya çalışılan sadece oy verme hakkının olduğu parlamentarizmin yani burjuva diktatörlüğünün yerine Sovyetleri geçirerek gerçek bir demokrasinin temellerini atmıştır.

Nihayet Ekim Devrimi'ni ekonomide tam bir atılım takip etmiştir. Ekim Devrimi'nden sonra karşı devrimci Beyaz Orduları Trotskiy'in önderliğindeki Kızıl Ordu ile ezip geçen Sovyetler Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir de kanlı bir iç savaşın yıkımına uğrayan ekonomi muazzam bir atılım yaptı. Bu atılımın temelinde büyük işletmelerin kamulaştırılması yatıyordu. Ekim Devrimi'nin kamulaştırma atılımı haliyle bizim ülkede TMSF eliyle yapılan banka kamulaştırmalarından çok farklıydı elbette. Sanayi işletmeleri önce işçiler tarafından işgal ediliyor ve işçi denetimi uygulanıyordu. Bu sürece paralel olarak da işletmelerin mülkiyeti patronlardan devlete geçiyordu. Kamulaştırılan ekonomide bireysel kârın egemen olduğu kapitalist sistemden farklı olarak toplumsal çıkarları gözetilen bir merkezi planlama egemen hale getirildi. Bu merkezi planlama sayesinde ki Rusya ekonomik geriliğini adım adım tarihte bırakarak hızla kapitalist ülkelerle yarışacak bir ekonomik düzeye yükseldi. Trotskiy'nin anlatımıyla: "Sosyalizm, zaferi hakkettiğini göstermiştir ve bunu Kapital'in sayfalarında değil, yer yüzünün altıda birini oluşturan endüstriyel arenada yapmıştır, kullandığı dil diyalektiğin dili değil, çeliğin, çimentonun, elektriğin dili olmuştur. İç zorluklar, dış darbeler ve liderlik kadrosunun yanlışları sonucu Sovyetler Birliği çökse bile... hiçbir şeyin yok edemeyeceği şu olgu geleceğin güvencesi olarak kalacaktır: geri bir ülke, on yıldan kısa bir süre içinde tarihte eşine rastlanmayan başarıları yalnızca proletarya devrimi sayesinde gerçekleştirmiştir."

Zalimin yurdu Kaç-Ak Saray

Tayyip Erdoğan'ın henüz başbakanken yaptırmaya başladığı, daha sonra cumhurbaşkanı seçilince cumhurbaşkanı ikametgâhı haline getirdiği devasa bina, halk arasında tam da hak ettiği gibi çok tartışılıyor. Bu saray o kadar büyük bir utanmazlık abidesi ki, elbette tartışılacak. AKP'liler sarayın tartışılmasından çok rahatsızlar, çünkü halk burada Erdoğan'ın nasıl zalim bir padişah gibi gözü doymak bilmez biri olduğunu görüyor. Onun için diyorlar ki AKP'liler "bu saray meselesi kabak tadı verdi, başka konu mu yok?" Hayır, efendim, kabak tadı veren sizin lideriniz ve onun Türkiye halkına uyguladığı zulümdür. Saray daha çok tartışılacaktır, hiç umutlanmayın!

* AKP'liler diyorlar ki, "yolsuzluk mu var ki tartışıyoruz?" Fakir bir halkın bin bir ihtiyacı varken devletin doruğundaki kişinin böylesine pahalı bir sarayda oturuyor olması yetmez mi? Yolsuzluk olmayınca her şey mubah mıdır? 1000 odalı ikametgâh olur mu? Bir binaya Maliye Bakanı'nın resmi açıklamasına göre 1,370 milyar TL, Mimarlar Odası'nın hesabına göre 5 milyar TL (eski hesapla 5 katrilyon TL!) harcanır mı? Binanın her yeri özel malzemeyle döşenmiş, bu olacak şey midir? Almanya'lardan TIR'lar dolusu ağaç getirmek bu yoksul milletle alay etmek demek değil midir? Suda boğulan Ermenekli madencinin babasının oğlunun cenaze törenine yırtık lastik pabuçla gittiği bir ülkede bu israf değil midir?

* Yolsuzluk da var aslında. Bu binayı yapan TOKİ. Bu kurumun açık adı ne? Toplu Konut İdaresi. Amacı halka ucuz konut sağlamak. Bu sarayın "toplu konut" kavramıyla ilişkisi ne? Belki "toplu" kelimesi kibarlık olsun diye "şişko" anlamına kullanıldıysa bir ilişki bulunabilir! Devletin bütün kurumları Tayyip Erdoğan'a hizmet için mi kuruldu?

* AKP'lilerin bir savunması da şu: "Bu, cumhurbaş-

kanının ikametgâhıdır, devletin ihtişamıdır ortaya konulan, bütün vatandaşların onurudur." Firavunların piramitleri de devletin görkemine anıttı, sultan sarayları da! Firavunların zulmü bütün Ortadoğu halklarının ağzındadır. Halkı duygusal olarak ezmek için yapılan bu tür yapılar neden halk için onur kaynağı olsun ki?

* Başka devletlerin neden böylesine ihtiyacı yok da bizimkinin var? ABD başkanının ikametgâhı olan ünlü Beyaz Saray'ın kaç odası var? 132. Tayyip Erdoğan'ın sarayında 1000 oda! Beyaz Saray 5 bin metre kare üzerine inşa edilmiş. Tayyip Erdoğan'ın sarayı 290 bin metre kare üzerine! İngiliz kraliyet ailesinin sarayı Buckingham Palace bile 77 bin metre karelik bir alana kurulmuş!

* AKP'liler diyorlar ki, "canım cumhurbaşkanı binayı sırtlayıp götürmeyecek ya, devlete bir bina yapılmış". Peki, ama bu binanın ruhsatı 2012 yılında "Başbakanlık Hizmet Binası" olarak çıkmamış mıydı? Nasıl oluyor da o dönemki başbakan 2014'te cumhurbaşkanı olunca bina da cumhurbaşkanı ikametgâhı haline geliyor. Bu, Erdoğan'ın şimdi binayı kendi özel mülkü gibi kullandığından başka ne anlama gelir?

* Yolsuzluk var mı diye soran AKP'liler bu binanın gecekondulardan daha fazla yasadışı olduğu gerçeğine ne diyecekler? Bu sarayın arazisi Ankara'nın nefes alan ciğerleri gibi işlev gören ve tarihi sit alanı olan Atatürk Orman Çiftliği'nden gasp yoluyla elde ediliyor. Bütün sit kararları tam bir hukuk ihlali. Bunun üzerine Ankara 5. Bölge Mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı veriyor. Erdoğan "güçleri yetiyorsa yıksınlar" diyor ve yargı kararını çiğneyerek işi bugüne getiriyor. Gecekondu hakkında mahkeme kararı yoksa bundan daha yasalır! İşte bu yüzden Kaç-Ak Saray!

* Erdoğan "güçleri yetiyorsa yıksınlar" diyor ya. Neden yıkalım! Biz Erdoğan'ı ve temsil ettiği patronlar sınıfını iktidardan düşürdüğümüzde orayı maden işçileri, onların aileleri ve iş katliamlarında ölen Somalı, Ermenekli, Şırnaklı, Zonguldaklı işçilerin aileleri için dinlenme evi yapacağız! Ölen kardeşimizin "benim oğlum yüzme de bilmezdi" diyen anasıyla yırtık lastik pabuçla cenazeye gelen babası, şimdi Erdoğan'ın kaldığı odada kalacak! Saraylara savaş, kulübelere barış!

Ali İsmail'in arkadaşları katillerin peşinde!

Gezi Parkı eylemleriyle başlayan halk isyanının üstünden bir yılı aşkın süre geçti fakat ege-menlerin saflarında yarattığı korku hala artarak devam ediyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, isyandan kalan korkusunu isyan şehitlerine ve ailelerine saldırarak dışarı atıyor. Daha önce 15'inde katledilen Berkin Elvan'ın annesini yuhalatan ve Berkin için "terör örgütünün maşası" diyerek öldürülmesini meşrulaştırmaya çalışan Erdoğan, şimdi de Ali İsmail Korkmaz davasının olduğu gün katilleri koruyan bir açıklama yaptı ve "... milli ve medeniyet ruhumuzda esnaf ve sanatkar gerektiğinde askerdir, alperendir, gerektiğinde vatanını savunan şehittir, gazidir, kahramandır. Gerektiğinde asayişi tesis eden polistir..." dedi.

Tayyip Erdoğan, yaptığı açıklamada esnafların günlük çıkarlarını istismar etmiştir. Tayyip Erdoğan, bir yandan esnafların sırtını sıvazlarken diğer bir yandan da serbest piyasa kapitalizmini destekleyip, büyük kapitalistlerin ve tekellerin küçük esnafı iflasa sürüklemesine neden olmuştur. AKP döneminde TESK (Türkiye Esnaf Ve Sanatkarları Konfederasyonu) kayıtlarına göre son 9 yılda 1.3 milyon esnaf kepenk kapattı. Tayyip Erdoğan esnafın yüzüne kahramanlık hikayeleri okurken bir yandan da çukurunu kazıyor.

Tayyip Erdoğan daha şimdiden hiçbir şey çıkmayacağı belli olan Gezi davalarından bile korkmaktadır. Elbette bu davalarda şu an için adalet tecelli edemez fakat geniş kitlelerin adalet talebini sokaklarda dile getirmesi gerçek adaleti dayatacaktır. Tayyip Erdoğan tam da bundan korkmaktadır. Çünkü daha önce tetikçilerin arkasındaki eli "emri ben verdim" diyerek en iyi kendisi ifade etmişti. "Esnaf gerektiğinde askerdir, alperendir gerektiğinde vatanını savunan şehittir, gazidir, kahramandır." diyerek Ali İsmail'in katillerini, palalarıyla sokağa çıkıp direnişçilere saldıranları savunmuştur. Erdoğan, Ali İsmail'e atılan yum-

rukların, tekmelerin yanındadır. Bu da yetmezmiş gibi yeni Ali İsmail'lerin katledilmesi için esnaf-ları teşvik etmiştir.

Sokağa mücadele için çıkanların yalnız kal-maması için biz Devrimci İşçi Partili Öğrenciler olarak öğrenci gençliğin örgütlülüğünü her ge-çen gün daha fazla güçlendirerek halk isyanında katledilen kardeşlerimizin katillerinin gerçekten yargılanması için mücadeleyi daha da yükselte-ceğiz. **Tetikçiler yetmez biz emri verenlerin de peşindeyiz!**

Devrimci İşçi Partili Öğrenciler

Savaş ve propagandası

“Terörist eylemlere karşı insan yaşamının ‘kutsal değeri’ hakkında ciddi açıklamalar yapan satın alınmış ahlâkçılarla komünizmin ortak hiçbir yanı olmadığına değinmeye gerek bile yok. Onlar, başka durumlarda, başka ‘kutsal değerler’ adına – örneğin ulusun onuru veya monarşinin prestiji – milyonlarca insanı savaş cehennemine itmeye hazırdırlar. Bugün – en kutsal hak olan özel mülkiyet adına – silahsız işçiler üzerine ateş açılması emrini veren bakan, onların ulusal kahramanıdır; ve yarın, işsiz işçilerin çaresiz elleri bir yumruk haline geldiğinde veya bir silahı kavradığında, yine aynı adamlar bu kez şiddetin hiçbir biçiminin kabul edilemeyeceğine dair bin bir türlü saçmalığı dillerine dolayacaklardır.”

Lev Trotskiy

Artık savaştan çok bahsedilir oldu. Özellikle iki yılı aşkın bir süredir bir iç savaş yaşayan Suriye’den gelen mülteciler vesilesiyle artık bir şekilde de olsa aslında savaşın içindeyiz. Televizyonlar savaş, gazetelerde savaş, sokaklarda ise “kargaşa”!

Gezi’den beri aynı yöntem, eylem yapmak, protesto hakkını kullanmak anayasada yazmasına rağmen aynı zamanda devlet için insan öldürmek için de bir fırsattır! Ethem sokağa çıkar, polis başından vurur! Berkin sokağa çıkar, gaz kapsülüyle hedef alınarak öldürülür! Kürt Medeni barış ister, köyüne kalekol yapılmasını protesto eder, asker vurur!

Ali İsmail slogan atar, sivil polislerce bir köşede sıkıştırılıp döve döve öldürülür! Ve Abdullah ve Mehmet ve diğerleri!

Hükümet açıklama yapar, başbakan açıklama yapar, yetmez cumhurbaşkanı açıklama yapar; şiddet eylemlerine izin vermeyeceklerini, halkın huzurunu koruyacaklarını bas bas bağırırlar. Soma’da 300’den fazla işçi ölür, Torunlar’da gözünü kar hırsı bürümüş patron asansörü tamir ettirmediği için 10’dan fazla işçi hayatını kaybeder, kimsenin huzuru bozulmaz ama bu insanlar sokaklara çıkıp haklarını aradığında olağanüstü hal ilan edilir adeta. Direnişe geçen, grev yapan işçilere polis saldırır ama ne de olsa önemli olan “yüce devletimizin ve milletimizin” huzuru ve refahıdır!

Bundan yaklaşık 100 yıl önce bir savaş yaşandı. Bu savaş derslerde Osmanlı’nın kahramanlık hikayeleri olarak anlatılır ama gerçeğinde çok farklıdır. 1914’te başlayan Birinci Dünya Savaşı’nda savaşan her ülke dünyadaki toprakları yeniden paylaşmak için, kontrol ettiği topraklarda daha fazla insanı sömürmek için savaştılar. Osmanlı da dahil hiçbir ülke ne özgürlük için, ne de insanların daha iyi bir geleceğe sahip olması için savaştı. Her devlet bu suça ortak oldu ve 20 milyona yakın insan katledildi! 30 milyonu yaralandı, sakatlandı, hastalandı ve dahası...

Yanbaşımızda, Suriye’de iki yıldır yaşanan iç savaştan kaçıp ülkemize gelenler vesilesiyle aslında biz de savaşın içinde sayılırız. Başından beri radikal islamcıların örgütlenmesinde, eğitilmesinde ve silahlandırılmasında Türkiye’nin de ciddi katkılar sağladığı artık bir sürü kamera kaydı, ses kayıtları, resimler vs. ile gün gibi ortada. Üstelik bu savaşı Suudi Arabistan ve Katar ile birlikte bir Alevi – Sunni savaşına çevirmek istiyorlar ve bu bizim ülkemiz için de oldukça tehlikeli! Adeta bu misyonla ortaya çıkmış IŞİD çeteleri de bölgede sunni olmayan herkesi katlederek, kafa keserek aslında bölge geleceğinin şu şartlar altında ne kadar karanlık olduğunu gösteriyor.

Televizyonlarda Başbakan Davutoğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan neredeyse her gün çıkıp savaş propagandası yapıyor. Ne için? Daha fazla alanı kontrol etmek, bölgedeki “prestijini” arttırmak için! Petrol ve doğalgaz bölgelerine girmek için! Diploması bir yere kadar tabi, bir noktadan sonra arzuladıklarını yapabilmek için silah lazım, silahı da kullanacak askerler lazım. Yazının en başına dönecek olursak “kutsal değerler” için savaş cehennemine itecek birkaç milyon insan lazım onlara! Bakanların, milletvekillerinin çocukları değil bunlar, çoğunluğu biziz, çoğu işçi ve emekçi çocuğu olan bizleri savaşa göndermek için hazırlıyorlar. Televizyonlarda sadece bunun propagandası yapılsın diye askerleri yerlere yatırıp poz verdiriyorlar. Sürekli savaş haberleri veriliyor gazetelerde, alıştıyorlar! Türkiye’nin belki de ilerde bölgede ilerlemesinin insanlığa hizmet edeceği yalanını yaymaya zemin hazırlıyorlar. Sunni’yi Alevi’ye, Türk’ü Kürt’e düşman etmeye çalışıyorlar. Kardeşi kardeşe kırdırtmaya ve bundan para kazanmaya hazırlanıyorlar. Yapılmaya çalışılanların farkında olalım, günü geldiğinde bunlara geçit vermeyelim! Ve bilelim, onlar ve onlar gibiler bu ülkenin başında oldukça bu savaşların sonu olmayacak. İçinde bulunduğumuz durumdan tek bir çıkış yolu var: yarım kalan işimizi tamamlamak, devirmek hepsini; Berkin’in gülüşü kadar güzel bir devrimle!

Bir alıntıyla başladık bir şiirle bitirelim, çünkü şiirler bazen insanların uzun uzun cümlelerle anlatmak istediklerini kısa dörüklerde şimşek gibi çakıveririr insanların zihinlerine. Önünüzde bir savaş varsa, ve birileri size yeni topraklar fethetmeyi vaad ediyorsa, hatırlayın bu şiiri...

Kardeşim bir pilottu

Bir pilottu kardeşim.
Güzel bir günde emri geldi.
Hazır etti çantasını,
güneye doğru koyuldu yola.

Bir fatihti kardeşim.
Yerimiz yoktu yaşamaya.
Topraklar ele geçirmekt
öteden beri hayalimiz.

Kardeşimin fethettiği yer
şimdi
Guadarama dağlarında.
Boyu tam bir seksen,
derinliği bir elli.

Bertolt BRECHT

Burjuvazinin karargahı: Meslek liseleri

Ne demişti Koç holding: “meslek lisesi memleket meselesi” Peki Koç’lar, hani bünyesinde yüzbinlerce işçi çalıştıran Koç’lar, ne olmuştu da gözlerini Meslek liselerine dikmişlerdi?

Aslında cevap eğitim sistemine baktığımızda meslek liselerini de anlamamızı sağlıyor, meslek liseleri gerçekten öğrencilere sevdikleri meslekleri onlara kazandırmak için mi var? Yoksa eğitim sistemi aşırı zorlayıcı sınav sistemleriyle, ezberci, ilk ve orta okulda öğrencilere birşeyler kazandıramayıp yüzbinlerce öğrenciyi meslek lisesine sevk edip onları Koç, Sabancı, MÜSİAD, TÜSİAD, TUSKON’daki patronların emri altına kazandırmak için mi var?

Öğrenciler, Meslek Liselerine bu eğitim düzeni yüzünden giriyorlar ama bu meslek liselerinin kuruluş amacının kötü olduğu anlamına gelmez tabii ki. Bir çok öğrenci buralarda çeşitli meslekler öğrenerek bu mesleklerden zevk alarak hayatlarını idame ettirmeyi düşünüyor ama bizim işaret ettiğimiz sorun meslek lisesi öğrencilerinin geleceğe umutsuz bakması. Peki bu umutsuzluk nereden geliyor?

Umutsuzluk tersanelerdeki, fabrikalardaki, inşaatlardaki ölüm haberlerinden geliyor. Umutsuzluk otel ve restoran mutfaklarında çok çalışıp az kazanmaktan geliyor. Umutsuzluk; TÜSİAD, MÜSİAD, TUSKON patronlarının hüküm sürdüğü üretim alanlarındaki taşeron, güvencesiz, geleceksiz çalıştırmadan geliyor. Umutsuzluk daha 16-17 yaşlarındaki öğrencilerin bu açgözlü patronların gelecekte onları nasıl sömüreceklerini ve öğrencilerin, nasıl dayanılmaz şekilde sömürüleceklerini bilmelerinden geliyor.

Staj sömürüsü patronların gerçek yüzünü gösterir

12. Sınıfta staja başlayan öğrenciler staja girer girmez esnek çalışma saatlerine, okulda öğrenmediği şeyi yani fabrika temizleme, patrona çay demleme, patronun getir götürlerini yapmaya maruz kalır. İlk başta öğrencinin ucuz emek gücünden yararlanmak için patron tayfası ilk önce yapıp yapamayacağı bütün işi öğrencinin üzerine yığar. Peki öğrenci yapmaması gerektiği işleri reddettiğinde ne olur? Eğer emekçi öğrencimiz bunları yapmaz ise ya patron ya da öğrenciden sorumlu ustabaşı öğrencinin staj

dosyasındaki devamsızlık bölümüne çalıştığıyla ilgili imzayı atmaz. Bu durumda emekçi öğrencinin staj yapması zorunlu olduğu için (aksi halde okulu bitiremez) büyük bir sömürüyle karşı karşıya kalır ve her türlü işi yapar.

Ama iş bu kadarla sınırlı değil. Zaten patronun öğrenciye sigorta yapmak gibi bir durumu yok çünkü bu sigortayı meslek lisesi yapıyor. Ama yanlış anlamayın bu sigortayla pirim dolmuyor sadece güvencesiz çalışma ortamında öğrenciye bir şey olursa hastaneye gidebiliyor. Burjuvazinin borazanlığını yapan devlet patronlara hem ucuz iş gücü sağlıyor hem de patronlarını bir sigorta için bile yormuyor.

Ucuz emek gücü dedik o kadar, peki nedir bu ucuz emek gücü? “Asgari ücretle çalışan ucuz işçiden başka bir şey mi var bu ülkede?” diye sorabilir okuyucumuz. Hemen cevaplayalım; evet var! Meslek lisesi öğrencileri asgari ücretin 1/3’üne layık görülüyor. Bu durumda “Meslek liseli haftanın 3 günü çalışıyor!” diye bir çıkış yapabilirsiniz ama üretim alanında emekçi öğrencinin gereğinden fazla yaptığı iş onun asgari ücretin yarısını almasını hak kılar. Ayrıca öğrenciler haftanın 3 günü üretim alanında bulunurken haftanın 3 günü güvencesiz çalışma ortamlarında ölümlerle burun buruna gelmektedirler.

Bir de staj ölümlerinden bahsetmek gerekir. Bu sene ağustos ayında Türkiye’nin bir iş havzası olan Gebze’de meslek lisesi öğrencisi Oğuzhan Çalışkan, Filli Boya’da staj öğrenciliğini iken elektrik hattı çektiği sırada elektrik akımına kapılmış ve hayatını kaybetmişti. Hiç kimse suçu bu emekçi öğrencide göremez çünkü meslek liseleri güvenlik derslerini veren liselerdir. Asıl suçlu, Oğuzhan’ı öldüren, patrondur çünkü hiçbir şekilde öğrencinin güvenliğini sağlamamıştır. Üstüne üstlük Oğuzhan’ın ailesine de “Vicdanen rahatım, bizim hiçbir sorumluluğumuz yoktur.” demiştir. İşte patronların sistemdeki hali böyledir, kar hırsı onlara vicdanı, insanlığı unutturmuştur. Bu tür cinayetlerin bir de Soma örneği var; sermaye devleti Soma’daki olaylarda birçok şeyi saklarken, Celal Bayar Üniversitesi’ne bağlı meslek yüksek okulu maden bölümünde 2 yıllık teknik bölümde okuyan 4 öğrencinin olay günü madende olduğunu saklayamamıştır. Fakülte bu açıklamayı Yurt gazetesine yaparken nedense öğrencilerin kimliğini açıklamamıştır. İşte gördüğümüz gibi sistemde sadece işçi değil işçi öğrenciler de meslek lisesinde, meslek yüksek okullarında ölüme terk edilirken patronlar gerçek yüzlerini gösteriyor!

Yozlaşma, gericilik en çok meslek liselerinde

Faşist ve gerici düşünceler en çok meslek liselerinde kol gezer, uyuşturucu en çok meslek liselerinde kullanılır ve sosyal dersler en kötü meslek liselerinde verilirken, sistemin istediği insan tipi meslek liselerinde oluşturulur.

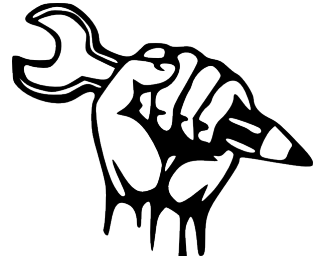
Vatan gazetesinin 2007 tarihli haberine göre İzmir’in Alsancak semtindeki tuvalette uyuşturucu kullanan öğrencilerin yakalandığı Nevvar Salih İşgören Anadolu Otelci-

lik ve Turizm Meslek Lisesi polislin sabıkalı gördüğü bir okul. Emmiyet Genel Müdürlüğü'ne göre meslek liselerinde uyuşturucu kullanımı artıyor ve Al Jazeera'nin 2014 haberine göre Anadolu-Fen liselerinden daha çok meslek liselerinde artıyor. Bu haberlere bakarsak meslek liselerinin sermayeye sadece ucuz iş gücü sağlamakla kalmadığını, devletin önlem almaması yüzünden öğrencilerin zehirlenmesine yol açtığını görürüz.

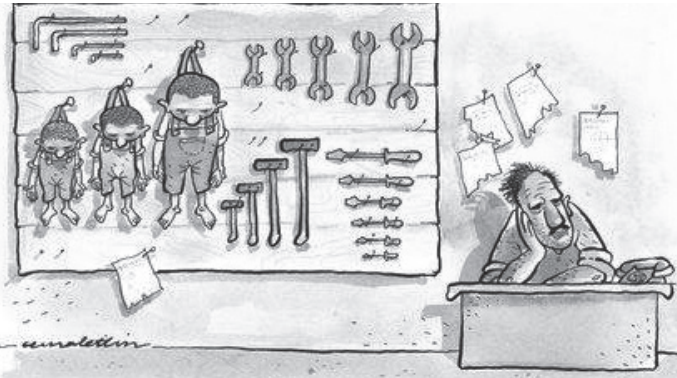
2012 Yılında İstanbul Bayrampaşa'da İsmail Eres Meslek Lisesi'nde öğrenciler kantinin pahalılığından dolayı evlerinden zeytin, peynir getirip bir yeryüzü sofrası kurmuşlar ve arkadaşlarını bilgilendirmek için bildiri dağıttı yapmışlardı. Ama polis ve idare işbirliğiyle öğrencilerin eğitimi bitirilmeye çalışıldı. 6 Mayıs 2013'te İstanbul Ümraniye Dudullu 75.yıl Cumhuriyet Anadolu Sağlık Meslek Lisesi'nde faşistlerin saldırısı sonucu bir öğrenci hayatını kaybetti. Lisenin önüne sabahçı öğrencilerin çıkış saatinde, içinde Çekmeköy Ülkü Ocağı gençlik başkanının da bulunduğu bir grup faşist araçla gelip bir Kürt öğrenciyi öldürüp 2 tanesini yaraladılar.

İşte meslek liselerinin durumu budur. Staj sömürüsü, uyuşturucu kullanımı, faşizmin yükselişi ve devrim-

ci emekçi öğrencilere saldırılar tabii ki meslek lisesi öğrencilerini umutsuzluğa sürükleyecektir. Lakin meslek liselerinde örgütlenerek, geleceğin işçi sınıfına sınıf bilincini öğreterek ve bu meslek lisesi öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayan bir devrimci işçi partisinde örgütlenip, sınıf mücadelesini, emeğin mücadelesini meslek liselerinin içine sokarak umudu yeşertebiliriz. Bizler henüz yenilmedik! Bu yazıda geçen sorunların kaynağı kapitalist sömürü sistemidir ve bu sistemi yok etmek bilinçli, kararlı, örgütlü yüzlerce meslek lisesi öğrencinin mücadelesinin, emeğinin sonucu olacaktır ve bu meslek liseli emekçi öğrencileri bize sömürünün yozlaşmanın olmadığı, uyuşturucunun kullanılmadığı, faşist gerici saldırıların olmadığı meslek liselerini ve bir ülkeyi, hatta bir dünyayı yaratacaktır. Selam olsun bu yazıyı okuyup şimdi mücadele etmeye başlayan bütün liselilere!

Çocuk işçiliğinin çözümü örgütlü mücadele!

Kapitalizm her gün işçi ve emekçileri sömürmeye devam ederken, bu sömürde ışık tutulması ve altı çizilmesi gereken en önemli konulardan biri şüphesiz çocuk işçiler. Daha fazla kar hırsı, beraberinde ucuz iş gücü getiriyor; ucuz iş gücü de çocuk işçileri. Ekonomik şartlarının yetersizliğinden dolayı okurken çalışmak zorunda kalan, hatta bu sebepten okuyamayan, aile içinde (tarım sektörü vb. alanlarda) çalışmaya mahkum edilen çocuk işçilerin sayısı hiçte azımsanacak boyutlarda değil. Daha kötüsü; bu sayı her geçen gün artmakta.

Çocuk işçilerin cüzzî rakamlardaki ücretlerle çalıştırılmaları bir yana, küçük yaşta aldıkları sorumluluk ve diğer yaşlılarıyla geleceğe dair aynı şansa sahip olmadıklarını görmeleri de psikolojik açıdan büyük bir sorun.

Ülkemizde 1475 sayılı İş Kanun'un 67. maddesinde şu yer almaktadır: "16 yaşını doldurmamış çocukların

hangi işte olursa olsun günde 8 saatten fazla çalıştırılması yasaktır. Bunlarda ilkokula gidenlerin iş saatleri okul saatlerine engel olmayacak şekilde düzenlenir ve ders saatleri 8 saatlik çalışma süresinin içinde sayılır." 1457 sayılı İş Kanun'unda da şunlar yazar: "18 yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçiler bakımından yasak olan işler ile 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış genç işçilerin çalışmasına izin verilecek işler, 14 yaşını bitirmiş ve ilköğretimi tamamlamış çocukların çalıştırılabilecekleri hafif işler ve çalışma koşullarına ilişkin usul ve esasları kanun ve yönetmelikle belirlenmiştir."

Yani devlet yasalarıyla çocuk işçiliğe dair burjuvazinin yanında yer aldığını bu ve buna benzer maddelerle apaçık ortaya koymaktır. Birkaç yasayla göz boyamaya çalışsa da iş yeri denetlemelerinin yok denilecek kadar az olması iş verenlerin ekmeğine yağ sürmekten başka bir şey değildir. Devletin meslek liselerindeki öğrencileri "stajyer" adı altında ücretsiz olarak çalıştırması da bunları destekler nitelikte.

Eğitime ve bilime bu kadar aç olunan yaşlarda çalışma hayatına mahkum edilip, sömürülen çocuk işçilerin sorumlusu kapitalist düzen ve onun devamını sağlayanlardır. Bu düzen devam ettikçe kadın-erkek, çocuk-yaşlı denmeden sömürülmeye devam edeceğiz. En temel hakkımız olan eğitimden mahrum bırakılacağız. Bu düzene dur demek istiyorsak, hep birlikte omuz omuza örgütlü mücadeleye!

Özgürlük mü dediniz?

Bilindiği üzere Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin kıyafet ve kıyafetine dair yönetmelikte “küçük” bir değişiklik yaptı. Buna göre imam-hatip ortaokulu ve liselerinde tüm derslerde, diğer okullarda ise seçmeli Kur’an-ı Kerim dersinde kız öğrencilerin başlarını örterek derse girmeleri serbest bırakıldı. Bu tip ufak değişikliklerin uygulamada her zaman daha büyük karşılık bulduğu bir gerçek. Bu serbestlik elbette ki imam-hatip okullarıyla ve seçmeli din dersleriyle sınırlı kalmadı. Zaten fiili olarak liselerin çoğunda öğrenciler uzun süredir başları kapalı derslere girmekteydi. Şimdi ise ortaokuldan yani 5. sınıftan itibaren öğrenciler başlarını kapatmakta.

Bu konu özgürlükler çerçevesinde tartışılarsun, aynı yönetmelik öğrencilerin saçlarını boyamalarını, dövme veya makyaj yapmalarını, piercing takmalarını da yasaklamakta. Mesele özgürlükse, okulları biraz gözlemlemeye fırsatı olanlar veya o yaşlarını hatırlayanlar da bilirler ki dövme, makyaj yapmak, piercing takmak, türbana nazaran çok daha büyük oranda (hatta yüzde yüz) gençlerin özgür iradelerinin sonucudur. Türbanın ise özellikle 10-11 yaşlarında ve sonrasında da özgür iradede ziyade aile ve sosyal çevre baskısıyla takıldığı bir gerçek. Kadının ezilmesi, iradesinin ve bedeninin baskı altına alınması daha çocuk yaştan başlıyor. Kız öğrencilerin bedeni üzerinde hiçbir tasarrufunun olmadığı imam-hatip okullarına gitmek dahi çoğu öğrencinin kendi tercihi değil. Aile baskısıyla gittiği okulda kız öğrenciler bir de devletin baskısıyla örtünmeye zorlanıyor.

Erkek öğrenciler için de baskı başka boyutta. Yine pek çok erkek öğrencinin kendi isteğiyle gitmediği imam-hatip’lerde, sosyal çevre baskısıyla cuma günleri namaza gitmek neredeyse öğrenciler için bir zorunluluk

olmuş durumda.

Cumhuriyet gazetesinin 26 Eylül tarihli haberine göre, Diyanet’in dergisinde yer alan bir makalede, tam da bu tartışmalar sürerken, türban dinin bir emri, yerine getirilmesi gereken bir zorunluluk olarak ele alınıyor. Diyanet İşleri Başkanlığı’nın karar ve danışma organı olan Din İşleri Yüksek Kurulu üyesi Prof. Dr. Hilmi Karslı bu makalesinde Müslümanların hayat şartları bahanesiyle İslami yaşam kurallarını yerine getirmediğinin anlaşılır bir durum olmadığını belirtiyor. “...Ancak unutmamak gerekir ki bu din, sadece inanılmak ve hürmet gösterilmek için değil, emir ve yasaklarıyla amel edilmek için gelmiştir. ... Bir toplumda dini sadece kabullenmekle yetinenlerin sayısı çoğalıyorsa bu, o toplumda dini hayatın çöküşe geçtiği anlamına gelir” tespitini yapıyor. Kısacası bu makaleden türban özgürlüğünden ziyade türban zorunluluğu anlayışı ortaya çıkıyor. Eğitim Bir Sen’in karma eğitim karşıtı demeçleri, Tayyip Erdoğan’ın da zorunlu din derslerini “gençler ateist, terörist, uyuşturucu bağımlısı mı olsun” düzleminde savunması, her fırsatta dindar nesil yetiştirmek gayesinde olduklarını söylemesi aynı anlayışın ifadeleridir.

Bugün okullarda türban serbestliği; diğer her şeyin yasak olarak kalmasıyla, imam-hatip okullarının muazzam artışıyla, mevcut okulların imam-hatip okullarına dönüştürülmesiyle, sayıları artan seçmeli din dersleriyle ve bu derslerin zorunluluk haline getirilerek seçtirilmesiyle, eğitimde problemler diz boyu iken sadece bu alanlarda değişiklik yapılmasıyla ve iktidarın söylemleriyle ele alındığında, açılan bir özgürlük alanından çok dindar nesil projesinin zorlaması olarak karşımıza çıkıyor.

TEOG: Yenilik değil yenilgi

“Bozuk düzen içinde sağlam çark olmaz” sözünün kanıtı gibi çalışan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yenilikçi eğitim iddiasıyla son 11 yılda eğitim sisteminde 13 kez değişiklik yaptı. Sürekli değişen eğitim sistemi koşulları iyileştirmek yerine eğitimi sermayeleştiriyor.

2013-2014 eğitim öğretim döneminde, daha önceki sınav sistemi SBS’ nin (Seviye Belirleme Sınavı) yerine gelen TEOG’da (Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı) ilköğretim öğrencileri (6. - 7. - 8. sınıflar) bir dönem içinde 6 merkezi sınava giriyor defalarca sınanıyor. Böylece bu sistem öğrencilerin kaderini tek sınava bağlamamış olmaktan dem vuruyor. Ancak daha önceki sistemlerde sadece son sınıflar sınava hazırlık için sıklıkla dersanelere müracaat ettiği halde, şimdi her sınıftan ilköğretim öğrencisi dershaneye gitmeye zorlanıyor. Sistem yetersizliğini kabul edip emekçi aileleri özel ders ofislerine, dersanelere mecbur bırakıyor.

Sistemin eksikliği, geğiği, yalanı bitmiyor!

Bütün bir yıl sınavlarla boğuşan öğrenciler yıl sonunda sınav değerlendirmelerini heyecanla beklerken büyük bir enkazla karşılaştı. Sınavdan kısa bir süre sonra soruların çalındığı, sınavların iptal edilebileceği söylentisi dolaşırken şaibeli sınav iptal edilmedi. Sınav değerlendirmelerinde muaf oldukları derslerin notlanması öğrencileri mağdur etti. Bu konunun düzeltilmesi için MEB’e verdikleri dilekçeler aylarca cevapsız kaldı.

Aslında TEOG sınavıyla ilgili şaibeli durumlar daha sınavın pilot uygulaması yapılırken başladı. MEB gerekli ön hazırlığı yeteri kadar yapmadan Kasım 2013’te ilk ülke geneli TEOG sınavını yaptı. Ancak sisteme ne öğrenciler ne öğretmenler hazır. Eylül ayında yürürlüğe giren TEOG’un ilk sınavının soruları 2 ay gibi bir sürede apar topar hazırlandı. Sınavı gerçekleştirecek öğretmen-

lere TEOG sınav sistemi, bir haftalık seminerlerle anlatıldı. TEOG’un pilot uygulaması yapılmadığı için birçok sıkıntı da deneme yanılma yöntemiyle, yani öğrencilerin belki hayatlarını etkileyecek hatalarla öğrenildi.

Tercih etmedikleri okulları kazandılar!

2013-2014 eğitim öğretim yılı sonunda TEOG değerlendirmeleri yapıldı. Kontenjanlar ve yerleştirme sonuçları belli oldu. Bununla birlikte büyük skandal ortaya çıktı. MEB’in yaptığı kontenjan dağılımına göre 400 öğrenci kapasiteli okullara 750 öğrenci yerleştirildiği ortaya çıktı. 30 kişilik sınıflar 70 kişilik hale getirildi. Sıkıntılar bununla da sınırlı kalmadı. Tercih listelerinde İmam Hatip Lisesi olmadığı halde onlarca öğrenci İmam Hatip Liseleri’ne yerleştirildi. İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde birçok öğrenci evlerinden onlarca kilometre uzaktaki okullara yerleştirildi. Okullara kayıt zorunluluğu olduğu için istemedikleri okullara kaydolan öğrenciler nakil işlemleri için yazdıkları dilekçelere cevap alamadı. Şeffaf olduğu iddia edilen eğitim sisteminde ne hikmetse nakil taban puanları ve kontenjanların tamamı açıklanmadı. Bu durum nakil yerleştirmelerindeki şaibeyi de ortaya sermiş oldu.

AKP hükümetinin sözde yenilikçi eğitim programı yenilikten çok yenilgiyle sonuçlanmış görünüyor. Öyle ki, 12 yıllık hükümet 13 kez eğitim sistemi değiştirerek rekora koşmuş durumda.”Paralel yapı”ya tehdit olarak savrulan dersaneler kapatılırken her mahalleye bir kolej politikası yürütülmekte. Hükümet, kendi neslini yaratmak ve okulları “sermaye hane”lere çevirme derdinde.

Bu duruma verilebilecek cevap şudur: Dershane ve özel okullar kamulaştırılsın! Herkese parasız eğitim! Eşit, parasız, bilimsel, nitelikli ve anadilde eğitim!

Meksika iki aydan beri kaynıyor. 26 Eylül'de Guerrero eyaletinin Iguala kentinde öğretmenlerin çalışma koşullarının, yüksek öğrenim harçlarının ve eğitim alanında devletin uyguladığı baskıların protesto edildiği bir gösteriye yoğun polis saldırılarından sonra eyleme katılan Ayotzinapa Eğitim Fakültesi öğrencisi yaşları 17 ile 21 arasında değişen 43 gencin bindiği otobüslere geri dönüş yolunda polis ateş açmış, 6 kişinin hayatını kaybettiği olay sonrası gençler ortadan kaybolmuştu.

En son zorla araçlara bindirilirken görülen 43 gencin uyuşturucu çeteleri ve polis işbirliğiyle kaçırıldığı ortaya çıktı. Başlatılan soruşturmada şu ana kadar çoğunluğu polis olan 70'den fazla kişi tutuklandı. Olayla ilgili daha sonra gözaltına alınan üç çete üyesi ise polisle işbirliği yaparak, gençleri katlettiklerini itiraf etmişti. Bölgede yapılan araştırmalarda çok sayıda toplu mezar ve yanmış ceset bulundu ancak cesetlerin kaybolan 43 öğrenciye ait olduklarıyla ilgili henüz bir kanıt yok. Bulunan toplu mezarlar uyuşturucu çetelerinin gerek devlet kurumlarının içine sızmışlığıyla gerek de yaptıkları katliamlarla ülkede ne kadar etkili olduklarını gösteriyor.

Bugüne kadar Meksika'nın bir çok kentinde on binlerce kişi kayıp gençlerin canlı bulunması ve suçluların yakalanması için gösteriler düzenledi. Aileler çocuklarını canlı istiyor! Bu olay hali hazırda işsizlik, uyuşturucu çeteleri terörü ve yolsuzluk nedeniyle yaşam mücadelesi veren halkı da harekete geçirmiş durumda. Yapılan eylemler son olarak başkent Meksiko'da yoğunlaşmış ve kayıp öğrencilerin bulunması için yeterli çaba harcamamakla ve çetelerle işbirliği yapmakla suçlanan Meksika Cumhurbaşkanı Enrique Peña Nieto'yu hedef almış durumda.

Meksika'nın önde gelen yazar ve siyasi figürlerinden Elena Poniatowska kaybolan öğrencileri şöyle tarif ediyor; "Bu 43 çocuk çok fakirdi. Kırsal kesimden gelen ailelerinin de pek bir gelir kaynağı yoktu. Yatılı olarak kaldıkları okullarının resimlerine baktığım zaman fakirlik içerisinde yaşadıklarını gördüm. Odalarında mobilya yoktu, çantaları etrafa savrulmuştu. Ne ranza ne de yatak... Bir kaç parça karton haricinde hiç bir şey yoktu. Tamamen terk edilmiş gibiydi. Stajlarını bitirebilmek için dilenmek zorundaydılar. Elllerinde bir kutu, gittikleri yerlerde para dileniyorlardı. Zeki çocuklardı, kendilerini geçindirebilmek için yüksek bir hayal gücüne de sahiptiler. Ama bu, çok iğrenç bir durum. Onlara sadece fakir olduklarından dolayı pislik muamelesi yapıldı."

Tablo son derece net: yoksul emekçi ailelerden gelen ve öğretmen olmak üzere staj yapmakta olan öğrenciler, öğretmenlerin kötü çalışma koşullarına, yüksek öğrenim harçlarına ve eğitim alanında devletin uyguladığı baskılara karşı yapılan bir eyleme katılıyorlar ve eyleme polis saldırısı oluyor, daha sonra bindikleri otobüse açılan ateş sonucu 6 genç katlediliyor, 43'ü kayıp ve ardından mafya tarafından katledildikleri iddiaları ortada dolanıyor! Bir tarafta geleceğin emekçileri, halkın çocuklarını eğitecek olan öğretmenleri, diğer tarafta mafya çeteleri, onlarla işbirliği yapan polisler, bu düzenin pislikleri!

Emekçi halk da kaybolan evlatlarını bağrına basmış, mücadeleye atılmış ve siyasi düzeni karşısına almış durumda. Emekçi halk sadece kayıp öğrencileri değil, ülkenin her anlamda geleceğini de arıyor, bulmaya çalışıyor!

Yunanistan'da okul işgalleri

Yunanistan, Avrupa'nın tümünü etkileyen krizin yakıcılığının en çok hissedildiği ülkelerin başını çekiyor. 18-25 yaş arası işsizlik %60 oranında ve bu, ülkedeki protesto eylemlerinde işsiz gençliğin sesinin bir hayli yüksek çıkmasına neden oluyor. Krizin faturasını her geçen gün daha fazla işçi emekçiye ödetirmeye gayret gösteren, protesto eylemlerini sert bir şekilde bastırmaya çalışan hükümet, kendi mezar kazıcılarından biri olarak gördüğü gençliğe yönelik de sert önlemler alıyor.

Hükümetin gençlik mücadelesini (öğrenci ve işsiz gençlik) sekteye uğratmak için yürürlüğe soktuğu "reform"la birlikte getirilen sınav sistemi ile birçok öğrencinin başarısızlığa mahkûm edilmesi, ülkenin niteliksiz işçi cennetine dönüşmesi, küçük yaştan itibaren sömürünün ve uzun çalışma saatlerinin gençliğin omuzlarına yüklenmesi planlanıyor. Okumayı başaramadığı için okuldan atılan ve kriz koşulları nedeniyle bir an önce iş bulmak zorunda kalan gençler, patronların ucuz maaşlarla çalıştıracığı "yolunacak kaz"lar olarak piyasaya sürülmek isteniyor. Hükümet bunları yaparken öğrencilerin cevabı ise ülke çapında 500'den fazla ortaokulun ve üniversitenin işgal edilmesi oldu.

Üniversite işgallerinde, okul yönetimi ile polisler işbirliği halinde öğrencilere saldırdılar. Uzun bir süredir okullara girişleri, özgür düşüncenin ve eylemli-

liğin serbestçe yaşanması amacıyla yasaklanmış olan polisler, iktidarı korumak için, ellerini kollarını sallayarak üniversitelerin içinde mücadeleci öğrencilere saldırmaya başladı. Öğrencilerin tüm okulları işgal kararı aldığı, polislerin ise bunu engellemek için her türlü baskıyı uygulama hazırlığı yaptığı bir dönemde gelindi 17 Kasım'a.

1973 yılının 17 Kasım günü, o dönem yönetimde olan ve "albaylar cuntası" olarak bilinen askeri diktatörlüğe karşı başkaldıran öğrencilere yapılan saldırılar sırasında 44 kişi hayatını kaybetmişti. Her yıl 17 Kasım'da düzenlenen protestoların bu seneki işgal hareketlerinin yarattığı dalga ile daha da etkili olmasından korkan hükümet, polisleri üniversitenin içinde bekleterek olası bir işgali engellemeye çalıştı. Yani öğrenciler işgal etmesin diye polisleri işgal ettirdi okulları!

Krizin ağırlığını üzerlerinde hisseden öğrenci ve işsiz gençlik, kendilerini geleceksiz bırakan sisteme karşı ayağa kalkmış durumda. Aralarında Devrimci İşçi Partisi'nin Yunanistan'daki kardeş partisi EEK'in gençlik örgütü OEN'in kitlesel olarak bulunduğu on binlerce öğrenci, hükümetin kendilerine karşı açtığı savaşta, buldukları her alanda etkili bir şekilde protesto ağı örebilir ve mücadelelerini sistem karşıtı, işçi sınıfı ile bağları kuvvetli olan bir perspektife yerleştirebilirlerse hükümet daha da köşeye sıkışacaktır.

Che: “Yol uzun, yol çetin, yol sapa”

Bu dergi dağıtılırken ve sizler bu yazıları okurken dünyanın dört bir yanında sürüyor sınıf kavgası; daha bitmedi, kaybedilmedi ve sürecek. İşçiler greve çıkıyorlar ve yakıyorlar barikatları... Safi işçilerin yanı sıra öğrenciler dolduruyor sokakları, meydanları... Ve emperyalizmin bombalarıyla yıkılmış kentlerin sokaklarında devam ediyor halkların savaşı...

Dünyanın her köşesinden duyulurken sınıfın ayak sesleri, bir ses var bize ulaşan. Arjantin’de doğmuş İrlanda asıllı bir doktorun sesi. Sesin sahibinin, tişörtlerin, çantaların, afişlerin üzerinde gördüğümüz yüzü ile aşınayız hepimiz. Ancak bu kez bize ulaşan çeşitli aksesuarların üzerine basılan bir yüz değil, dünya devrimini ve dünya işçilerinin birliğini hayatı boyunca savunan bir devrimcinin sesi olmalı. Fikirlerinden arındırılmış bir popüler kültür ikonu değil, proleter enternasyonalizminin sembolü; Ernesto Che Guevara.

“Yol uzun, yol çetin, yol sapa.” diyor Che. Güçlü olanın hayatta kaldığı vahşi orman yasalarıyla işleyen kapitalist sistemde, yalnızca zengin olana yaşam hakkı tanınan dünyada önünde kapitalizmin milyonlarca caydırıcısı bulunurken gerçek zenginliğin ve özgürlüğün peşine düştü Che. Biz sosyalistler özgürüz çünkü herkeslerden zenginiz; biz sosyalistler zenginiz çünkü herkeslerden özgürüz diyerek ben yerine biz diyen insanı yaratmak için çalıştı. Bu yeni insanı önce kendi içinde; kapitalist yaşam tarzından kopup kendisini bütünüyle devrime adayarak yarattı, sonra da toplumun bir okul

olup o insanı oluşturması için uğraştı. Onun yolu bu yüzden uzun, çetin, sapa ve engellerle dolu. “Yol uzun, yol çetin, yol sapa.” diyor ve ekliyor Che, “Ama ne yaptığımızı biliyoruz biz.”

Burjuvazi ne yaptığını bilen bu büyük devrimcinin yolunun bize örnek olmaması için onu yalnızca bir sembol haline getirerek tüketmek istiyorsa bu yalnızca onun sesine daha da özenle kulak vermemiz için bir sebep daha var demektir. Onun yolundan korkuyorlarsa, bizim o yolda ilerlerken adımlarımızı sıklaştırmamız gerekir.

Çünkü onun yolu Arjantin’den gelip, öncülüğünü yaptığı Küba devriminin gerçekleşmesiyle bitmiyordu. Meksika’da tanıştığı, onu Küba devrimi saflarına katan yoldaşı Fidel Castro’ya yazdığı istifa mektubunda da dile getirdiği gibi dünyanın başka köşeleri vardı onun mütevazı yardımlarına muhtaç. Bu yüzden onun yolu bütün Latin Amerika’dan, Afrika’dan, ölene kadar gidebildiği her yerden geçiyordu. Onun yolu dünya devriminin yoluydu.

Che hangi ırktan, dinden olursa olsun, hangi dili konuşuyor ve dünyanın hangi ülkesinde yaşıyor olursa olsun dünyanın bütün işçilerinin kurtuluşu için savaştı ve bu mücadelede gittiği bir çok yerden sonuncusu olan Bolivya’da 9 Ekim 1967’de devrimci mücadele sırasında öldürüldü. Ne Arjantin’de doğduğu için oradaki işçileri Afrika’daki bir işçiden fazla önemsemi, ne de Küba’da devrim olduktan sonra dünyanın başka yerlerindeki devrimci mücadelelere katılmaktan geri durdu. Gerçekleşen devrimden sonra rehavete kapılmadı, devrimci duyguları körelmedi, yorulmadı, yılmadı. Ben üzerime düşeni yaptım diyip bir kenarda oturmadı. Çünkü o dünyanın bütün işçilerinin, Komünist Manifesto’nun son dizisinin buyurduğu gibi, birleşmediği sürece zincirlerinden kurtulamayacağını bilincindeydi. Sosyalizm ancak dünya çapında kurulduğu zaman insanlığı kapitalizmden kurtarabilirdi.

O fikirlerini hayatı boyunca yaptıklarıyla kanıtladığı gibi, sözleri de onun sosyalist dünya devrimi yolunda bir devrimci olduğunu destekliyor;

“Bu ölüm kalım savaşında sınır yoktur. Dünyanın herhangi bir yerinde olanlara ilgisiz kalamayız, çünkü her ülkenin yenilgisi hepimiz için bir yenilgi olduğu gibi, her ülkenin emperyalizm karşısındaki zaferi bizim de zaferimizdir. Proleter enternasyonalizminin uygulanması, daha iyi bir gelecek için mücadele eden halklar için sadece bir görev değil, kaçınılmaz bir zorunluluktur.”

Bizim de yapmamız gereken, yanı başımızda da olsa bizden kilometrelerce uzakta da olsa bir başkasının yüzüne atılan tokadı kendi yüzümüzde hissetmektir! Bunu yaparken, bütün hayatıyla, yaptıklarıyla, söyledikleriyle, ölüme hoş geldi, sefa geldi diyebilmesiyle devrime adanmış olan Che Guevara’yı ölümsüzleşmesinin 47. Yılında saygıyla anıyoruz.

Mirabel kardeşler ve kadın mücadelesi

25 Kasım 1960'ta Dominik Cumhuriyeti'nde Trujillo diktatörlüğüne karşı özgürlük mücadelesi yürüten üç kız kardeş; Mirabel Kardeşler ("Kelebekler" olarak anılırlar) diktatörlük ajanlarınca kendilerine tecavüz edilerek öldürüldüler. Kelebeklerin bu mücadelesi, kendi ülkelerinde diktatörlüğe karşı yürütülen özgürlük mücadelesinin simgesi haline gelirken; bu şekilde vahşice katledilmeleri tüm dünyada erkek egemen sistemde kadınlara uygulanan şiddetin sembolü oldu. 25 Kasım tarihi, 1981 yılında Latin Amerika Kadın Kurultayı'nda alınan bir kararla "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü" olarak kabul edildi.

Mirabel kardeşlerin sadece öldürülmeleri değil, tecavüze uğrayarak katledilmeleri, erkek egemen sistemin kadın bedeni üzerindeki tahakkümünün ve "kullanım hakkı"nın sembolü gibidir. Taciz ve tecavüz, sadece sistem karşıtı kadınlara uygulanan cezalandırma yöntemleri değildir. Erkek egemen sistemde tüm kadınlar, yaşamlarının her alanında herhangi bir erkeğin uygulayabileceği bu cinsiyetçi şiddet biçimlerinin hedefi olurlar.

Kadına yönelik şiddet, erkek egemenliğinin ortaya çıkmasıyla birlikte yüzyıllardır yaşanan, bu kültürün kapitalizmle iç içe geçmesiyle de beslenerek büyüyen bir olgu. Bu şiddetin en ağır biçimi olan kadın katliamları, kadınların başındaki en büyük bela olmaya devam ediyor. Özellikle Türkiye'de son zamanların en yakıcı gündemlerinden birisini oluşturan bu sorun, her yıl yüzlerce kadının hayatını karartıyor. Günde ortalama beş kadın "kendilerini seven" erkekler tarafından öldürülüyor. Kadın cinayetlerinin bahanesi bir gün sevdiği adamla kaçıp evlenmesi oluyor, başka bir gün bu adamdaki boşanmak istemesi. Bir gün beyaz pantolon giymesi oluyor, bir gün kocasının "erkekliğine" laf etmesi. Peki, kadınlar attıkları her adımda ölüm korkusunu yaşarken devlet ne yapıyor? Kadınların, gördükleri şiddet karşısında sığındıkları resmi makamlar, adeta erkek egemenliğinin kalesi gibi çalışıyor. Koruma başvurularının

ciddiye dahi alınmadığı, ancak kadınlar öldürüldükten sonra anlaşılıyor. Bu konuda yapılan hukuki düzenlemeler ise yine erkek egemenliğinin işleyişine çarparak "bürokratik engeller" ve "uygulama sorunları" olarak kadınların karşısına çıkıyor. Güya kadını koruması gereken kolluk güçleri, şikâyete gelen kadına "kadınlık vazifelerini" hatırlatarak onu, adeta tabutu olan evine geri gönderiyor.

Bugün kanunen, 50 binin üzerinde nüfusa sahip olan her belediyenin kadın sığınma evi açma zorunluluğuna karşılık, Türkiye genelinde topu topu 93 kadın sığınma evi bulunuyor. Bu, kadınların şiddet ve ölüm karşısında gidecekleri hiçbir yerin olmadığı anlamına geliyor. Yani, sloganın tam anlamıyla "erkek vuruyor, devlet koruyor".

Kadına yönelik şiddet, sistemli olarak ve her geçen gün artarak devam ediyor. Bu alanda bugüne kadar yaşananlar bize, ancak kadınların örgütlü mücadele ile erkek egemen sistemde açtıkları gediklerle birtakım haklar elde edebildiklerini ve bu sayede biraz olsun nefes alabildiklerini gösteriyor. 25 Kasım, bu anlamda kadın mücadelesi bakımından büyük önem taşıyor. Kadınlar bugünü ah vah etme günü olarak değil, her alanda mücadeleyi yükseltme günü olarak görmeliler. Çünkü kadınlar için, ne kadar mücadele, o kadar yaşam demek.

Daha fazla kadının ölmemesi ve kadınların gördükleri her türlü şiddet karşısında boyun eğmek dışında bir seçenekleri olması için;

-Kadın sığınma evlerinin sayısı, yasal düzenlemelerde belirtilen zorunluluklara göre arttırılmalı,

-Sığınma evlerinin tamamı kadın örgütlerinin yönetimine verilmeli, kamu tarafından finanse edilmeli,

-Sığınma talep eden her kadına sigortalı güvenceli iş verilmeli,

-Şiddet gören kadınları sığınma evlerine yönlendirecek, belediyelere bağlı kadın danışma merkezleri açılmalı,

-En küçük karakollar da dahil olmak üzere tüm kolluk kuvvetleri içinde, özel eğitilmiş ve çoğunluğu kadın memurlardan oluşan birimler kurulmalı,

-Kadınların koruma başvuruları doğrultusunda görevini yapmayan, gecikmeden gerekli tedbirleri almayan memurlar ve mülki amirler görevden alınmalı,

-Kadına yönelik şiddet suçları, ayrı bir suç kategorisi olarak düzenlenip; bu suçlara caydırıcı cezalar verilmeli,

-Namus cinayeti davalarında "haksız tahrik" indirimine son verilmeli.

Dünyayı sarsan on gün!

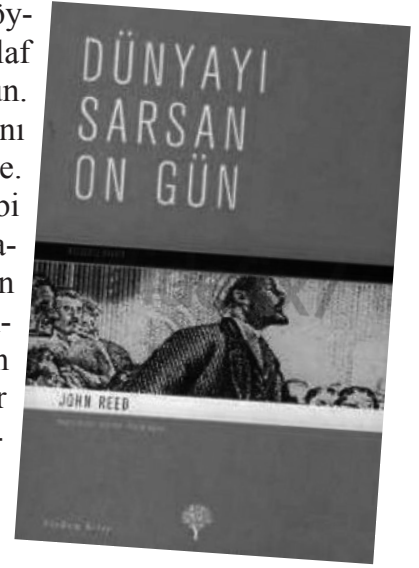
1917 Ekim Devrimi'nin en ateşli günlerinde orada olan John Reed, gelişen olayları gün be gün takip etmesiyle ayaklanmanın enerjisiyle yazmıştır bu kitabı. Aslında kitaptan daha ötedir ortaya çıkan şey; gazete haberleri, tartışmalar, oradan oraya uçuşan telgraflar ve yapılan konuşmalar, dağıtılan bildiriler, sayfalarda yaşatıyor adeta bize o günleri. Açlıktan kırılanların, bir hiç uğruna savaşta perişan edilenlerin kurtuluş öyküsünün başlangıcıdır anlatılan...

İşte kitaptan etkileyici bir bölüm;

“İstasyonun kapısında tüfekleri süngülü iki asker duruyor. İki yüz kadar memur, öğrenci, tüccar çevrelerini sarmışlar, bağıra bağıra askerlerle tartışıyorlar. Askerler haksız yere azarlanan çocuklar gibi sinirli, küskün. Bir öğrenci, “Kendi kardeşlerinize karşı silaha sarılmakla katillerin ve hainlerin elinde oyuncak olduğunuzu herhalde anlıyorsunuz.” Asker ciddileşerek, “Bana bak kardeş anlamıyorsunuz! İki sınıf var, görmüyor musun? Proletarya ile burjuvazi. Biz...” derken, “Ha evet biliyorum bu lafları, merak etme” diye atılan öğrenci, kaba kaba,

“Sizin gibi cahil köylüler birkaç hazır laf öğrenmeye görsün. Bunların anlamını bilmiyorsunuz bile. Yalnız papağan gibi ezberlemişsiniz.” Kalabalık güldü. “Ben Marksist bir öğrenciyim... Sen Lenin'in gerçekten proleter dostu olduğuna inanıyor musun?” Asker canı sıkılarak, “Evet inanıyorum.”

dediği anda öğrenci, “Peki, dostum, Lenin'in Almanya'dan kapalı vagon içinde gönderildiğini biliyor musun?” Asker, “Orasını bilmiyorum” diyerek inatla cevap verdi ve şöyle devam etti: “Ama Lenin benim ve benim gibi basit insanların istediği şeyleri söylüyor: Bak, iki sınıf var, biri burjuvazi, öteki proletarya... Bir yandan olmayan öte yandandır.”

Denizler kadar gerçeği, adaleti asla söndüremezler!

Yorgun vücutlarını evden fabrikaya, fabrikadan eve taşımaya alışmış insanların kasabasında yaşayan bir ana-oğlun gerçeği fark edişlerini ve mücadelesini anlatıyor Gorki. Tüm hayatlarını sefalet içinde, başkalarının zenginliğini büyötmek için yaşadığını fark eden bu insanların dünyayı değiştirme mücadelesi. Okunan kitaplarla, yapılan toplantılarla, dostluklarla, korkularla, haksız yere çekilen cezalarla ve analarımızın demlediği çaylarla... Hepimizin mücadelesi!

Bu mücadeleye atılırken duyduğumuz kaygıları, korkularımızı ve gerçeğe olan inancımızla bunların üstesinden gelişimizi adeta tekrar yaşıyoruz; dünyanın dört bir yanında bizimle aynı amacı paylaşan, hiç görmediğimiz konuşmadığımız yoldaşlarımızdan aldığımız gücü buluyoruz bu kitapta.

Bir işçi çocuğu olan Pavel'in, yaşamak için ölene kadar çalışan işçilere gerçekleri götürmeye, kendisini adamasıyla başlayan hikaye. O ve arkadaşları Rusya'nın soğuşunda Pavel'in anasıyla yaşadığı küçük işçi evinde, semaverin sıcaklığı ile ısınarak

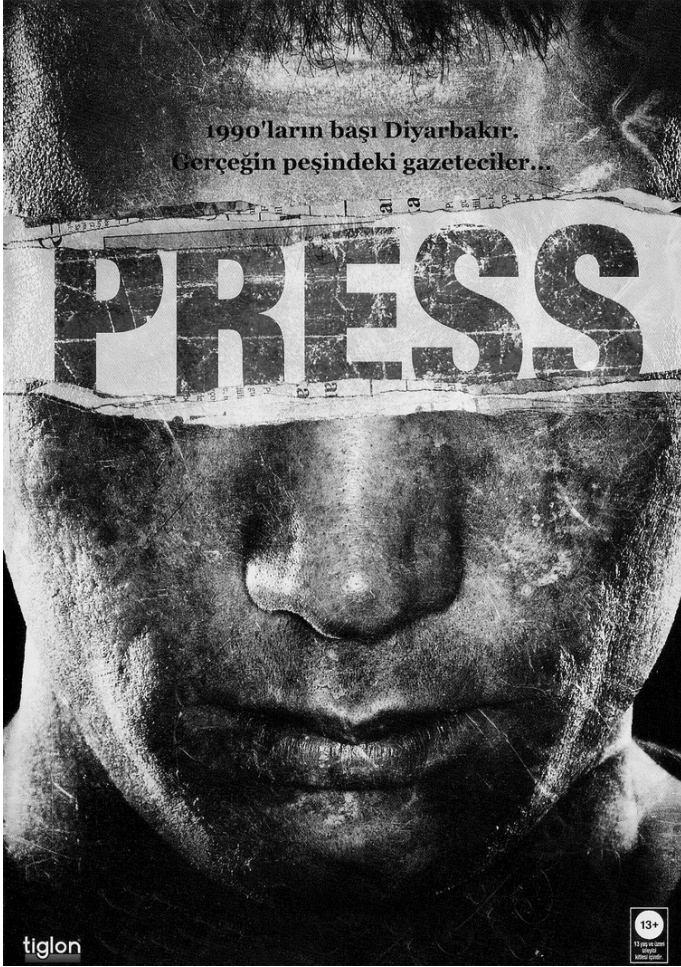
sömürsüz ve eşit bir geleceği nasıl kuracaklarını konuşuyorlar. Bu sıcak yuvanın içinde analarının demlediği sıcak çay ile tasarladıkları geleceğe adım atıyorlar.

Eşit bir dünya için verdikleri haklı mücadele yayılıyor ve büyüyor. En sonunda o kadar büyüyor ki egemenler onları durdurmak için her türlü baskı yoluna başvuruyorlar. Fakat fabrika fabrika, köy köy yayılan gerçekleri hiçbir baskı durduramıyor. Oğlu hapse giren ana da yaşına, korkularına karşın dört elle sarılıyor mücadeleye. Baskı arttıkça baskının karşısında duran insanlar ekleniyor mücadele edenlerin seslerine. Onların sesi yükseldikçe artıyor baskılar ama susturamıyorlar onları.

Çünkü Ana'nın da dediği gibi; “...Denizler kadar gerçeği, adaleti asla söndüremezler!”

Bir “gazetecilik” hikayesi

Press, 2010 yapımı bir Sedat Yılmaz filmidir. 1992 yılında Diyarbakır'da Özgür Gündem gazetesi çıkarmaya çalışan bir grup gazetecinin başından geçen trajik olayları anlatır.

Filmi izlerken bir yandan 90'lı yıllarda Kürt illerinde yaşananlara tanıklık ederken bir yandan da faili meçhul cinayetlere kurban giden gazetecilere ve onların gazetecilik yapabilme mücadelesine tanıklık etme fırsatı buluyoruz. Sadece gazeteciler için değil, o topraklarda yaşayan Kürt halkı için de yaşamının dahi ne kadar zor olduğunu, halkın ve özgür basın üzerinde kurulan baskıları gözlemleyebiliyoruz.

Filmin en etkileyici taraflarından biri, baskı koşullarına karşı hiçbir korku duymadan haberin peşinden koşan gazeteciler ve gazeteciler arasındaki yoldaşça ilişki. Canları pahasına bir halka gerçekleri ulaştırma mücadelesinde olan bu gazetecilerin konuşma tarzlarından, düşünme biçimlerinden, yaşayışlarına kadar bölgenin gerçeklikle-

rini görüp tanıyabiliyoruz.

90'lı yıllardan günümüze kadar gazetecilik, Türkiye'de farklı bir yere oturdu. Bir tarafta halk için, emek için gazetecilik yapıp bedelini canıyla ödeyen gazeteciler; öte yanda iktidara yaranmak için birbiriyle yarışan karakersiz gazeteciler... Bunlardan ilki; Gezi'yi, Reyhanlı'yı, Kobanê'yi, Roboskî'yi, yolsuzlukları, iş cinayetlerini vs. halka doğru anlatmak için didinirken diğerleri Ahmet Kaya'ya iftira atıp Berkin Elvan'a terörist dedi, Gezi isyanına hakaretler yağdırırken yolsuzlukları reddetti!

Press filmi, bu gazetecilerden halk için gazetecilik yapan kesimi anlatıyor. Filmi izlerken gazetecilerin can pahasına haber peşinde koşması bize bu coğrafyada katledilen diğer gazetecileri hatırlatıyor: Hrant Dink, Uğur Mumcu, Musa Anter ve niceleri...

Sinema dünyasının son yıllarda düşen verimliliğinin karşısında Press filmi çok başka bir yerde duruyor. Film 90'lı yıllarda OHAL altındaki Diyarbakır'da Özgür Gündem gazetesini çıkarmaya çalışan gazetecileri anlatırken Kürt halkının mücadelesini ve derin devlet katliamlarını da en gerçekçi biçimde işlemiş. Yönetmen, dönemi bir kesit olarak sunsa da, Kürt halkının zulümlere nasıl göğüs gererek bugünlere geldiğini, nasıl bedeller ödediğini bize bu filmle özetliyor.

Günümüzde AKP'nin basın üzerinde kurduğu baskıya boyun eğen, ne isteniyorsa onu yazan, zulme ve haksızlığa karşı susan geniş bir medya kanadı oluştu. Bu medya kanadı; yalandan, iftira-dan ve yandaşıktan varolup, gazeteciliğin tarihselliğinden ve onurundan kopmuştur. Press filmi bu tarihsel gazeteciliği anlatıyor bizlere. Sonu ölüm bile olsa haberin peşinden koşan insanların bir halk üzerinde kurulan baskıyı anlatma, yayma çabasını izliyoruz.

Press filmi, günümüzde basın ve medya üzerine büyük dersler çıkarılabilecek bir yapım.

İyi seyirler!

Nazım Hikmet

1902 yılında bir doğum. Adı Orhan Selim, Ahmet Oğuz veya Mümtaz Osman. Yasaklı olmadığı vakitler Nazım Hikmet..

1902 yılında bir doğum.

61 yıllık bir hayat, 11 ayrı dava, 12 yılı aşkın mahpusluk..

Ve fakat fevkalade memnuniyet dünyaya geldiğine. Toprağını, aydınlığını, kavgasını ve ekmeğini severmiş dünyanın dediğine göre.

Bu memleketten bir Nazım geçti.

Memleket dediğime aldanmayın, Çin'den İspanya'ya, Ümit Burnu'ndan Alaska'ya kadar

Her mili bahride, her kilometrede dostu ve düşmanı var onun.

Aynı ekmek, aynı hürriyet, aynı hasret için ölebilirler.

Demem o ki bu dünyadan bir Nazım geçti.

Yüreği, sıkılı yumruğuna mavzer olan bir militan,

Hasretlerin adını ezbere sayan bir mahkum,

Ömrünü bir yudumda sevdiğinin ellerinden içen bir aşık,

Her şeye rağmen "aslılan hayattır" diyecek kadar

seven;

Hem de yüzünü bile görmediği insanlar için beyaz gömleğiyle bir laboratuarda ölebilecek kadar ciddiye alan yaşamayı.

Bu dünyadan bir Nazım geçti, bizlereyse anmak düştü..

Siz bakmayın Tayyip Erdoğan'ın Nazım'ı ağız dolusu okuduğuna! Değil muhafazakar duruşuyla Erdoğan, sosyal demokratlar dahil hiçbir düzen temsilcisi kaldıramaz onun militanlığını. 19 yaşında Bolşevik Partili olmuş, 23'ünde TKP Merkez Komitesi'ne girmiş Nazım'dan bahsediyoruz.

Onlar gibi, iki kuruş kazanabilmek için ölümü göze alan mazlumları sömürenlere mi düşmüş adını anmak? Bilmezler mi, o riyakarca okudukları

“Sen yanmazsan, ben yanmazsam
Biz yanmazsak
Nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?”

dizelerindeki karanlık onlardır?

Ve bilmezler mi, fabrikaları, sokakları, sınırları tutuşturduğumuz o gün, karanlıkları bir bir aydınlattığımız o gün, hep bir ağızdan haykıracağız yoldaşımızın dizelerini:

“Yaşamak, bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi, kardeşçesine
Bu hasret bizim!”

Bilirler elbet, bilirler ve korkarlar. Ödleri kopar, bir gün en güzel giysisiyle, işçi tulumuyla dolanır bu güzelim memlekette hürriyet diye. Yasaklarlar, şiirlerini, bir vakit sonra kendisini Nazım'ın. Ve kaleminden bu dizeler dökülür yoldaşın:

“Yazılarım otuz-kırk dilde basılır,
Türkiye'mde Türkçe'yle yasak.”

Korkmakta da haklılar doğrusu. En güzel yıllarına tanıklık etti Sovyet topraklarının, devrimi gördü; henüz Stalinist bürokrasinin “taştan, tunçtan, alçıdan, kaattan çizmesi” altında ezilmemiş, nasırlı ve bakımsız ellerle gelen devrimi!

Ve en güzel kelimelerle resmetmeyi kendine görev bildi:

“Kışlık Saray'da Kerenski.
Smolni'de Sovyetler ve Lenin,
sokakta o n l a r .

O n l a r biliyorlar ki, O :

**“- Dün erkendi, yarın geç.
Vakit tamam bugün,” dedi.
O n l a r : “- Anladık, bildik,” - dediler.
Ve hiçbir zaman
bildiklerini bu kadar müthiş ve
mükemmel bilmediler...”**

Böyle bir militanın tüm işçilerin seslerine ses katsın istemediler ülkesinde,

“Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selam!
Paranın padişahlığını,
Karanlığını yobazın
ve yabancının roketini yenecek
işçi sınıfına selam!”

diye seslensin istemediler. İşçi ve hürriyet kelimesi yan yana gelsin istemediler şiirlerinde. Sürdüler o diyardan bu diyara. Oysa tüm bu zorluklara rağmen, yükseldiğini görebilmek için kızıl bayrağın o çok sevdiği memleketinde de, yedi tepeli şehri dahil; defalarca dönmeye çalıştı. Yakalandı, parmaklıkların arkasına kondu. Acıyanlar oldu haline, gülenler oldu. Oysa en zor koşulda tüm bu yılgınlık beklentilerini tek kalemde geçerek ne için savaştığının farkında bir komünist olduğunu gösterdi yine, yeniden: satırlarıyla

“sevdalınız komünisttir,
on yıldan beri hapistir,
yatar bursa kalesinde.

hapis ammâ, zincirini kırmış yatar,
en âlâ bir mertebeye ermiş yatar,
yatar bursa kalesinde.
memleket toprağındadır kökü,
bedreddin gibi taşır yükü,
yatar bursa kalesinde.

yüreği delinip batmadan,
şarkısı delinip batmadan,
cennetini kaybetmeden,
yatar bursa kalesinde.”

Nitekim ne dizelerini, ne fikirlerini ne de dünyanın dört bir yanındaki yoldaşlarını hapsedebildiler onun. Her yanda başlayan imza kampanyaları sonuç verirken Nazım, hapisten çıktığı yıl uluslar arası barış ödülü’nü kazandı. Ödülü ise onun adına yoldaşı Neruda aldı.

Ve yıl 2014. Nazım deyince hala atlıyor oradan birileri “romantik solcu”.. Bilmiyorlar; çünkü Nazım’ı okumamışlar. Tıpkı Nazım’ı davasından ayırıp okumaya yeltenenler gibi. Kürt alfabesini bilmeden Kürtçe okumaya çalışmak onlarınki. Hiçbir şey anlamazlar Nazım’ın dizelerinden.

“İkimiz de biliyoruz, sevgilim,
öğretebiliriz :
dövüşmeyi insanlarımız için
ve her gün biraz daha candan
biraz daha iyi
sevmeyi...”

Sevdanın kavgayla her satır başında yeniden harmanlandığı bu dizelerin neresinde vardır gerçeklikten uzak romantizm?

Ve bu dizelerin neresini kavgadan ayırarak okumayı başarabilirsiniz?

Başaramazsınız hayır. Sevdasını “alnı dik, bir isyan bayrağı gibi güzel” görmek isteyen bu militanı “romantik” diye yaftalamayı. Çünkü o çoktan çözdü kavgaya adamak neymiş, Piraye’sini sevdiği gibi ciddiye almak neymiş yaşamayı.

Ve yoldaşım, Nazım!

Senin gurbette bitirdiğin hayatı biz yeniden yeşertiyoruz şimdi.

“Mücadelenin biricik silahı, Lenin ilkelerinin doğru bir kavranışı ve tüm sosyalist ülkelere, siyasal ve toplumsal yaşamın tüm alanlarda gerçekleştirilmesidir.” demiştin hani.

İşte biz, dünyanın her yanına zeytin dikmeyi görev bildik şimdi; hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil. Bitsin diye bu yangınlar, kök salsın diye barış dünyanın dört bir yanında.

Dövüşülmeye değer bir şeyler için cephedeyken bugün,

Daha orada ilk hücumda
daha o gün

yüzükoyun kapaklanıp ölmenin de
Mümkün olduğunu, tuhaf bir hınçla bilerek; mücadeledeyiz!

Önce kapansın el kapıları, bir daha açılmasın; yok edelim insanın insana kuluğunu diye tüm dünyada; Sonra o “taştan, tunçtan, alçıdan, kaattan çizmeli” bürokrasiyi ezsin diye “kasketlinin sopası”, mücadeledeyiz!

Ve and olsun, tepeden tırnağa kavgaya, hasret ve ümitten ibaret yoldaşım Nazım Hikmet!

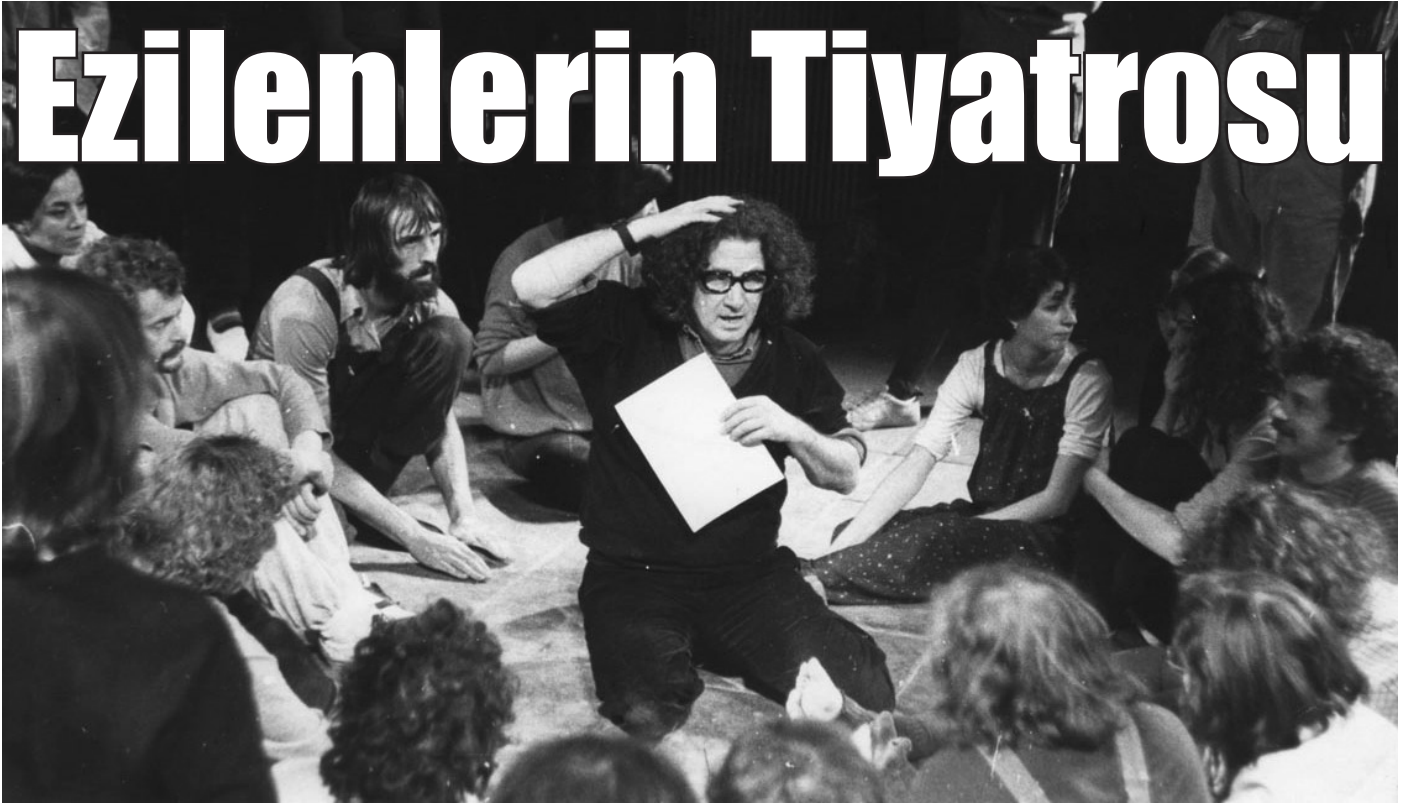
Dediğin gibi tüm dünyada dalgalandırabilmek için kızıl bayrağı, Dördüncü Enternasyonalin zaferinden eminiz!

Ve biliyoruz ki, o gün geldiğinde

“Zafer artık
hiçbir şeyi affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp koparılacaktır.”

Zafer direnen emekçinin olacaktır!

Ezilenlerin Tiyatrosu

“Belki de tiyatro kendi içinde devrimci değildir; ama hiç kuşku yok ki tiyatro bir devrim provasıdır.”

-Augusto Boal

İnsanın bütün eylemleri gibi tiyatronun da politik olduğunu düşünen Boal, siyasi amaçlarla tiyatrodaki ayrımların ortaya çıktığını savunmaktadır. Bir zamanlar tiyatro halkın açık havada şarkı söylemesi iken aristokrasinin gelmesiyle bazı insanlar sahneye çıkmış, bazıları ise eylemsiz seyirciler olmuştur. Hatta egemenler tiyatroyu ele geçirdikten sonra bir ayrım daha yaratmış; aristokratları baş kahraman yapmıştır. Böylece oynayabilenler yalnızca aristokratlar olmuştur, diğerleri ise arkada koroyu oluşturmuştur.

Bu şekilde egemen sınıfların tiyatronun mülkiyetini ellerine geçirdiklerini ve onu baskıcı bir fikir aşılama aracı olarak kullandıklarını düşünen Boal ezilenlerin yeniden tiyatroyu ele geçirmeleri için çalışmıştır. Artık tiyatrodaki ayrım kalmamalıdır, Ezilenlerin Tiyatrosu seyirciyi yeniden oynamaya davet eder.

Boal Ezilenlerin Tiyatrosunu kurarken Paulo Freire'nin Ezilenlerin Pedagojisi kuramından faydalanmıştır. Freire kitabında sormuştur; “Kim ezilenlerden daha iyi anlayabilir, ezenlerin korkunçluğunu?”

Piscator ve Brecht'in dediği gibi tiyatro bir silahtır, der Boal ve ekleri; ve onu kullanması gereken halktır. Üretim araçları nasıl özel mülkiyet olmaktan çıkıp halka devredilmeli ise, karakter de oyuncunun mülkiyeti olmamalı, halka devredilmelidir. Boal'ın teorileri tiyatronun üretim araçlarının halk tarafından

kullanılabilmesi üzerine kuruludur. Devrimci tiyatro grupları tiyatro vesilesiyle üretmeyi halka devretmişlerdir.

Augusto Boal tiyatro hayatına doğduğu ülke Brezilya'da politik tiyatro yaparak başladı. Onun öncülüğünde Arena Tiyatrosu Brezilya'da, hatta bütün Latin Amerika'da sanatta çığır açtı. Askeri cunta iktidara geldikten sonra da Boal direnerek çalışmalarına devam etti ancak hapse atılıp işkence gördükten sonra ülkesini terk ederek sürgün hayatına başladı. Peru'da devrimci hükümetin okuma yazma bilmeyenlere 4 yıl içerisinde okuma yazma öğretmeyi hedefleyen programına tiyatrosuyla yardımcı oldu. Halkın çok fazla dil ve lehçeyi konuştuğu Peru'da İspanyolca bilmeyenlerin tiyatro ile bu yeni dili keşfetmelerini sağlamıştır. Ezilenlerin tiyatrosunun temelleri bu şekilde atılmıştır.

2 Mayıs 2009'da hayatını kaybeden Augusto Boal ölmeden önce son gününü, mayısın ilk gününü, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya için işçilerle dayanışma içinde geçirmiştir. 2009 yılının 27 Mart'ında Dünya Tiyatroları Bildirisini yazan da odur. O bildiride şöyle demiştir:

“Etrafımıza baktığımızda tüm toplumların, etnik grupların, sınıfların ve kastların içinde ezen ve ezilenleri görürüz, adaletsiz ve merhametsiz bir dünya görürüz. Başka bir dünya yaratmak zorundayız çünkü bunun mümkün olduğunu biliyoruz. Fakat hem sahnede hem de hayatımızda oynayarak bu dünyayı kurmak bizim elimizde.”

Boal bu bildiriye ve hayatının sonuna kadar çalışmalarıyla bizlerin birer oyuncu olduğunu, artık seyirci koltuklarından kalkıp tarih sahnesine çıkmamız gerektiğini söyler.

Seyircinin sahneye çıkması ve oyunu değiştirmeye başlaması için Ezilenlerin Tiyatrosu seyirciye önce vücudunu tanıması ve keşfetmesi için alıştırmalar yaptırır. İnsanın yaptığı işe bağlı olarak vücudunu yalnızca bir şekilde çalıştırmaya alışması onun vücuduna yabancılaşmasına neden olur der Boal. Örneğin seyirci bir plaza işçisi ise vücudunu daha çok masa başında oturmaya alıştırmıştır, bir inşaat işçisinin vücudu ise duvar kırmaya ya da ağır bir şeyler taşımaya alışmıştır. Vücutları mesleklerine bağlı olarak bir işlevi benimsemiştir. Oysa vücudunu tanıyan seyirci kaslarını kendisini ifade etmek için kullanabilecektir.

Vücudu ile konuşmayı öğrenen seyirci bundan sonra oyuna müdahil olmaya teşvik edilir. Seyirci oyuna önce eş zamanlı dramaturji denen yöntemle sözlü olarak katılır. Oyuncular kısa bir oyun ile çözümlenmesi gereken bir sorunu sahneye koyarlar. Karakterlerin sorunu çözemediği, olayın çıkmaza girdiği noktada oyun kesilir ve seyirciden çözüm önerileri sunması istenir. Seyircilerin oyunculara önerdikleri çözümleri oyuncular doğaçlayarak sahnelerler. Seyirci oyunu sahnelenirken yazmaya başlar, bu şekilde sahneye koyulan sorunu tartışır.

Bir sonraki aşamada ise seyirciden oyuncuların vücutlarını yönlendirerek, konuşmadan bir görüş belirtmesi, aklındaki bir imgeyi sahnede tasvir etmesi istenir. Bu yöntemin adı İmge Tiyatrosudur.

Son olarak da forum tiyatrosu ile seyirci koltuğundan kalkıp oynamaya başlar. Sahnede yine çözümlenmesi zor bir problem kısa bir oyunla gösterilir. Sonrasında oyun yeniden sergilenir, fakat bu kez seyircinin çıkıp bir oyuncunun yerini alma hakkı vardır. Seyirci oyuna direkt olarak müdahale etmeye başlar. Burjuva tiyatrosunda olduğu gibi yerinde oturup oyunun ona verdiğini almak yerine, seyirci artık toplumsal sorunları veya gündelik hayatındaki engelleri çözecek yollar araştırmak için sahneye çıkar. Burjuva tiyatrosunun sahne ve seyirci koltukları arasına diktiği duvarlar yıkılmıştır; seyirci yeniden sahnededir.

Ezilenlerin Tiyatrosunun kullandığı başka yöntemler de vardır. Örneğin Boal'ın sürgününden önce Brezilya'daki Arena Tiyatrosunda geliştirdiği Gazete Tiyatrosu haber metinlerinin sahnelenmesini içerir. Bir başka yöntem olan Görünmez Tiyatro ise sahnede seyircilere değil, kamusal alanda bir tiyatro izleyeceklerinden bir haber halka oynanır. Oyuncular önceden uzun süre provası yapılmış kısa bir oyun gösterirler

ve etraftaki insanların müdahaleleri ile oyunun seyri değişir. Etraftaki insanlar hiçbir zaman bir tiyatro oyunu izlediklerini öğrenmezler ve böylece izledikleri (izlediklerini bilmedikleri) oyunun etkileri oyun bittikten sonra da sürer. Boal görünmez tiyatronun kalıplardan kurtulmuş, özgür tiyatro olduğunu söyler.

Boal Latin Amerikada burjuva ideolojisinin yaygınlaştırılması için kullanılan fotoromanlara karşı da bir fotoroman tiyatrosu geliştirmiştir ve bu yöntem daha sonra televizyon programları için de kullanılmıştır. Fotoroman tiyatrosunda seyirci-oyuncuya önce fotoromanda anlatılan öykü dialoglar olmadan anlatılır ve seyirci-oyuncular bu öyküyü sahnelerler. Oyun bittikten sonra fotoromanın aslı okutulur. Böylece insanlar kendilerine okutturulan burjuva hayat biçiminin kendi hayatlarından ne kadar farklı olduğunu görürler.

Ezilenlerin tiyatrosu kitabında Boal şöyle der;

“Kapitalist, sermayenin birine ve emeğin diğerine ait olması gerektiği düşüncesini benimseyip benimsemediğini işçiye sormaz; fabrikanın kapısına silahlı bir polis diker ve olay biter; özel mülkiyet emredilmiştir.”

Yukarıdaki alıntıda da belirttiği gibi Boal için ezilen sınıfların anlayışla, fikir alışverişiyle veya eleştirisiyle ezilmediği aşikardır. Burjuvazi egemenliğini baskıyla kurar ve çıkarlarını baskıyla savunur. Ezilenlerin tiyatrosunun kullandığı yöntemlerden bir tanesi de baskıyı kırmak içindir. Seyirci-oyuncudan hayatında baskıya boyun eğdiği bir anı anlatması ve o anı oynayacak oyuncular seçmesi istenir. Baskıya boyun eğme anı bir kez olduğu gibi canlandırılır, tekrar oynandığında ise seyirci-oyuncudan baskıya direnmesi istenir. Tiyatronun diğer katılımcıları ise bu direnci kırmak için baskıyı devam ettirecektir. Böylece seyirci-oyuncu baskıyı kırmanın yollarını dener ve baskı bir kez daha karşısına çıktığında direnmenin provasını yapmış biri olarak onu kırmayı deneyecektir.

Bu yöntemlerin dışında halkın anlattığı hikayelerin arkasındaki gerçekleri inceleyen mit tiyatrosu, karakterlerin toplumsal rollerini araştıran analitik tiyatro ve ritüeller ve maskeler yöntemi de kullanılır.

Burjuvazinin kendi dünyasını tamamlanmış olarak kabul ettiğini söyleyen Boal burjuva tiyatrosunun gösteriyi sunduğunu söyler. Oysa proleterya henüz kendi dünyasını yaratmamıştır, bu yüzden ezilenlerin tiyatrosu tamamlanmış bir gösteri değildir, bir provadır. Ezilenler tiyatroyu yeniden ele geçirmişlerdir. Tiyatro eylemdir ve Boal'ın kendi ifadesiyle, tiyatro devrimin provasıdır.

KARDEŞİMSİN!